

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 21. (81.) ÉVF. • 10. SZÁM • 2011. OKTÓBER • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Márkó László

Átmenteni ünnepet, hálát

Amikor e sorokat írom, már a hétköznapok valósága szabályozza az iramot, de még élénken cseng bennem a hálaadás ünnepeinek hangja. Lelkemben a közösségben megélt ünnep, az arcok, a találkozások, számban a napfényérlelt szőlő zamata él még elevenen.

Mire e lapszám a kedves Olvasó kezébe kerül, talán már semmi sem maradt az ünnep emlékéből, sem az őszeleji melegségből. Lehet, hogy az ünneptelen hétköznapok útján a feltorlódo tennivalók halmaza már rég maga

alá temette a megpihenés és hálaadás erő adó érzését, az ismerős arcok, tekintetek, kézfogások bátorító erejét.

Pedig hálaadás nélkül nincs teljesség, csak töredezett megtapasztalás, félszegen megélt élet. Hálaérzés csak a szépséget és áldást meglátó, öröme nyitott ember lelkében keletkezik. Ez ad számára többleterőt álmodni ígéret földjét, tervezni megújulást, küzdeni, nagyot merni, a vereségeket kevésbé érezni, az életet továbbadni, az ünnepet átmenteni.

Bálint Róbert Zoltán

A tartalomból:

- 2 *Oktatási helyzetkép*
- 4 *Amikor anyanyelvünk lesz az Istenhit*
- 9 *Szindi etűd*
- 14 *UNOSZ-konferencia Nagyszebenben*
- 19 *Tíz nap vadon*

„...mert én megtanultam, hogy azokban, a melyekben vagyok, megelégedett legyek.” (Fil 4,11b)

Az egyház hírei

Szeptember 8–10. között a Romániai Falugondnokságok Szövetsége munkaértekezletet tartott a homoródkarácsonyfalvi kultúrotthonban. A munkaértekezlet témái: *Falvainkban megjelenő konfliktusok erőszakmentes megoldásainak keresése és A kaláka hagyományának felélesztése és népszerűsítése* voltak.

A Bethlen Gábor Alap támogatásával szervezett találkozó keretében Pap Mária lelkész-esperes *Életünk tüzes szekerei*, Jakabházi Béla Botond pszichoterapeuta, lelkész *Az erőszakmentes kommunikáció a falugondnoki munkában* címmel tartott előadást. Délután eseti helyzetek megbeszélésére került sor András Erika, a Gondviselés Segélyszervezet munkatársának vezetésével. Székely Kinga Réka, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége elnöke az idős kettős állampolgárságának megszerzésében nyújtott szervezett segítségnyújtásról beszélt, Sándor Kálmán, az RMDSZ udvarhelyszéki szervezetének ügyvezető elnöke pedig a népszámlálás fontosságáról, Kiss Zsuzsa, a backamadarasi Polgármesteri Hivatal munkatársa a falugondnoki járművek adómentességéről tartottak tájékoztató jellegű előadást. A találkozón id. Szombatfalvi József lelkész, a Gondviselés Segélyszervezet elnöke irányításával külön beszéltek a kalákákról, az ehhez kapcsolódó hagyományokról.

Szeptember 14–15-én újból ülésezett az egyházi alaptörvény módosítását előkészítő bizottság. A bizottsági munkában részt vesznek a Magyarországi Unitárius Egyház küldöttei is, mely ezúttal folytatta a szervezeti és működési szabályzat új tervezetének kidolgozását.

Szeptember 17-én Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében post mortem Magyar Örökség díjat kapott Kelemen Lajos levéltáros, az Erdélyi Unitárius Egyház egykori főgondnoka „Erdély múltja emlékeinek őrzésében kifejtett munkásságáért”. A laudációt Benkő Samu történész tartotta, a dí-

jat az egyház részéről Bálint Benczédi Ferenc püspök vette át.

Szeptember 26–28-án a teológiai tanárok szakmai felügyelete alatt folytatódott a lelkésztovábbképző tanfolyam Kolozsváron. A 2010 júniusában indított sorozat negyedik kiírása ezúttal is kb. 30 lelkész részvételével, a korábbiakkal azonos programmal zajlott.

Az Egyházi Képviselő Tanács, az Erdélyi Unitárius Egyház döntéshozó és végrehajtó testülete szeptember 30-án Kolozsváron tartotta soros ülését. A negyedévenként ülésező testület napirendjén szerepeltek az állandó bizottságok jelentései, valamint különféle egyházköri és egyházközségi ügyek. A Képviselő Tanács a valláserkölcsi nevelés témakörébe tartozó időszerű ügyekről, valamint gazdasági kérdésekről is tárgyalt. Az ülést megelőző napon a különböző állandó bizottságok tagjai gyűléseztek.

Október 2-án került sor a Protestáns Teológiai Intézetben az új tanév megnyitójára.

Október 10–17. között sor került a III. évnegyedi lelkészi értekezletekre. A kolozs-tordai egyházkör lelkészei október 10-én Szindén, a székelykeresztúri egyházkör lelkészei október 11-én Kobátfalván, a háromszék-felsőfehériek október 12-én Felsőrákoson, a kükküllői egyházkörbeliek október 17-én Désfalván, a székelyudvarhelyi egyházkör lelkészei október 13-án Szentegyházán, a marosi egyházkör lelkészei pedig október 14-én Szabédon találkoztak.

Az őszi hálaadás ünnepét kiegészítve faluünnepet tartottak szeptember 25-én Felsőrákoson. A délelőtti istentiszteleten Kotecz József helybeli unitárius lelkész prédikációja után az úrvacsoraosztás előtti imát a falu szülötteje, Molnár Imola gyakorló teológus tartotta. A déli órákban a laudációk sátránál folytatódott az ünneplés, majd délután a kultúrot-

thonban fellépett az asszonykórus, a gyermekek táncsoportja és Fábri Emília énekes.

A Püspöki Hivatal pályázatot hirdetett augusztus 31-i határidővel a magyarországi egyházközség lelkesítő állásának betöltésére. A pályázatra senki sem jelentkezett. Szeptember 30-i határidővel az aranyosrákosi és a nyárádgyálfalvi egyházközségek, október 31-i határidővel pedig a kénosi egyházközség lelkészi állásának betöltésére hirdettek pályázatot.

Barabás Zsolt nyárádgyálfalvi lelkész püspöki döntés alapján kinevezést nyert a várfalvi egyházközség lelkészi állásába, szeptember 1-jétől.

A közelmúltban megjelent Kovács Sándor unitárius teológiai tanár *Angolszász–magyar unitárius érintkezések a 19. században* című könyve az Erdélyi Múzeum-Egyesület (EME) kiadásában, az Erdélyi Tudományos Füzetek sorozat 269. számaként.

A kötetben az angol–magyar protestáns kapcsolatok 19. századi unitárius vonatkozásait és az unitárius egyház intézményrendszere köré épülő eseménytörténetet mutatja be a szerző úgy, hogy közben tekintélyes bibliográfiai, intézménytörténeti, archontológiai, biográfiai, helytörténeti nyersanyagot halmoz fel.

A szerző ezek körében Bölöni Farkas Sándor „napnyugati” utazásának egyházdipomáciai mozzanatát, Kossuth Lajos angliai média-politizálásának az unitárius kapcsolatokat érintő elemeit, illetve Jókai Mór nevezetes regénye, az *Egy az Isten* keletkezéstörténetét emeli ki.

Az erdélyi unitárius közösség külpolitizálásának funkcionális bemutatását szolgálja egy kolozsvári civil szervezet (az *English Conversation Club*) összetett szerepének érzékelte-tése a felekezet társadalmi elhelyezkedésének szerkezetében, háttérbefolyásának érvényesítésében.

A 288 oldalas könyv az EME terjesztésében (www.eme.ro) 25 lejért megvásárolható.

Az ígéret földje

Máthé Sándor

Olyan ez a történet, mint egy mese, teleshöve csodás elemekkel. Olvastán és hallatán úgy érezzük magunkat, mintha a megpróbáltatások, küzdelmek szegény legényéről olvasnánk, akit mindig megsegít a jó szellem, vagy éppen a szerencse.

„Mesénk” főszereplője ebben az esetben a pusztai vándorlásban elcsüggedt, már-már hitét veszített nép. A zúgolódás, az elégedetlenség hangja a be nem teljesült ígérek miatt. Érthető, hogy ki ellen zúgolódnak: vezetőjük, Mózes és ennek segédje, Áron a célpont, akiknek biztatására útra keltek, s elhagyták azt a földet, mely a „szolgaság háza” volt ugyan, de volt ott minden, ami a pusztát lét fenntartásához szükséges. „Bárcsak haltunk volna meg az Úr kezétől Egyiptomban, amikor a húsos fazekak mellett ültünk és jóllakásig ehettünk kenyeret. Hát azért hoztatok ki bennünket ebbe a pusztába, hogy ezt az egész népet éhhalálra juttassátok?”

Az elkeseredés, a panaszok tetőfokán jelenik meg az Úr, és ezt mondja Mózesnek: „Majd én hullatok nektek kenyeret a mennyből...” Amint olvashatjuk a történetből, az Úr ígérete beteljesedett, s a történetek bizonyosságul szólott Mózes: „... ez az a kenyér, amelyet az Úr adott... eledelül.”

„Mennyei kenyér”, „manna”! – ujjong a nép, és mindenki jóllakik. A mesebeli terüjl-terüjl asztalkám képe társul a jelenethez, mely minden esetben életet ment. Így történik ez most is: a nép lecsendesedik, a panaszok elhallgatnak, és mindenki hajlandó tovább folytatni az utat a végcél felé, amely, reményeik szerint, már nem lehet messze. „Mannát ettek mindaddig, amíg el nem érték a Kánaán földjének a határát.”

Ez az egész, az ószövetségi történet által bemutatott élethelyzet, kísértetiesen hasonlít a mi helyzetünkre. Húsz éve indultunk mi is az „ígéret földje” felé. Kezdetben tele re-

ményekkel, sok-sok türelemmel, bizakodással. Reményeink lassan szertefoszlottak, türelmünk elfogyott, bizalmunk is meggyengült már, s helyüket elfoglalta a csalódottság, a türelmetlenség és a bizonytalanság érzete. Zúgolódunk naponként, szidjuk vezetőinket, s bizony vannak közöttünk olyanok is, akik „visszasírják” az elmúlt rendszer „húsos fazekait”. Most vesszük észre, hogy milyen hosszú is az út, mely az ígéret földjére vezet. Nemcsak türelmünk fogyott el, maholnap kenyerünk sincs, a vízért sem tudunk fizetni. Mi lesz velünk? – kérdezzük nagyon sokszor. Mit tehetünk? Hová forduljunk? Ki segít rajtunk? Ad-e az Úr ma mennyei kenyeret, sokaknak menekülésére?

Tudjuk, a mesében a szegény legény, majd minden esetben, megtalálja a hatalmas kincset, elnyeri a királylány kezét és a fele királyságot, s aztán élnek boldogan... A kincs megtalálása a véletlen, a szerencse műve, azért soha nem kell megdolgozni (legfennebb a sárkánnyal kell megküzdeni, a mi esetünkben a kísértés sárkányával).

Eszembe jut a múlt század Amerikáját bemutató filmek egyik kedvelt témája, az „aranyláz.” Így nevezték azt a tömeges vadnyugat felé elindult áradatot, amely százazreket hajtott, a meggazdagodás reményével, az új világba. De ott keményen meg kellett dolgozni az aranyért, sokszor embertelen körülmények között. Valóban

„Reggel pedig harmat hullott a táborra körös-körül. Amikor fölszikkadt a lehullott harmat, apró szemcsék borították a pusztát, mintha apró dara lett volna a földön. Amikor meglátták ezt Izráel fiai, azt kérdezték egymástól: Mi ez? Nem tudták ugyanis, hogy mi az. De Mózes megmondta nekik, hogy ez az a kenyér, amelyet az ÚR adott nekik eledelül.” 2Móz 16, 13b–15.

A harmadik évezred kezdetén a csodákban nem hiszünk, önbizalmunk sincs elegendő. Pedig álmokban ma is hinni kellene. Talán még ennél is fontosabb, hogy higgyünk ezek megvalósíthatóságában, mert e hit nélkül ma sem vihetjük semmire. A kérdés az, hogy miben, kiben hiszünk, ha van még parányi hit bennünk.

A baj az, hogy a hitet és reményt veszített ember könnyen adja fel a küzdelmet, s fordul ismét az olcsó, semmitmondó csodák és ígérek mentséget kínáló világához.

Ki nem szeretne csak úgy, egyik napról a másikra meggazdagodni?

sokan meggazdagodtak, ismétlem, kemény munka árán, s rakták le a mai fejlett Amerika alapjait. Így lett, lehetett azzá az a nép és az az ország, amelyet ma mindenki irigykedve csodál, és szeretne annak polgárává válni. Ma is ez a szellem uralkodik ott: a jólétért, a sikerért, a gazdagságért keményen meg kell dolgozni.

A csodák ideje lejárt. Nem hull már „mennyei manna” sem! De be kell vallanunk, volt ebből is részünk bőven az utóbbi húsz esztendőben, különösen az időszak elején, amikor vagonszámra érkezett a külföldi segítség, a „manna”, amiért nem kellett megdolgozni. Mire volt jó? →

➔ Arra, hogy irigységet, gyűlöletet szítson közösségeinkben. Hála legyen a jó Istennek és nyugati testvéreink józanodó eszének, ezek a források lassan elapadnak. És akkor? Nekünk is meg kell látnunk, hogy az ígélet földjéig vezető úton sok mindent meg kell tanulni, sok mindent

le kell mondani, sok mindent másépp kellene tenni.

Az első tanulság az, hogy más úton kell keresni a boldogulást s arra építeni jövődöt önmagunk és gyermekeink számára. A második tanulság az, hogy bízzunk Istenünk segítségével és önmagunk erejében. Csak

így érkezhünk el az ígélet földjére, abba a világba, amit oly régóta megálmodtunk magunknak, ígérték nekünk, s mi ígérjük gyermekeinknek. Ehhez áldozat kell, mert csak munka és áldozat árán teremthetünk életet és jövődöt önmagunk és a reánk bízottak számára.

Oktatási helyzetkép az új tanügyi törvény tükrében

Andrási Benedek

2011 januárjában írta alá Traian Băsescu államelnök a kormány felelősségvállalásával elfogadott 1/2011-es számú új oktatási törvényt. A törvény elfogadását legalább háromféle szövegjavaslat előzte meg, és a közel kétéves vita után sem sikerült a parlamenti pártoknak megegyezésre jutniuk a végleges szöveget illetően, ezért vált szükségessé a kormány felelősségvállalása.

Az Erdélyi Unitárius Egyház, az elmúlt két évtized hagyományaihoz híven, mindvégig kezdeményezőnek bizonyult az egyházi jellegű oktatási kérdésekben. Mi szerveztük meg folyamatosan a történelmi magyar egyházak oktatási tanácsosainak találkozóit, melyeken közös javaslatok születtek a törvény szövegét illetően. E szövegjavaslatokat az egyházfők elé terjesztettük, akiknek találkozáját Ft. Bálint Benczédi Ferenc püspök szervezte meg, majd az itt elfogadott szövegváltozatokat három ízben egyeztetettük az RMDSZ vezérkarával az egyházfők–RMDSZ vezetősége közti találkozókon, melyet szintén mi, unitáriusok szerveztünk. A szövegjavaslatok egyeztetésre kerültek a román egyházak és felekezetek képviselőivel is (görög-katolikus, baptista, adventista stb.) a nagyváradi görög-katolikus püspökségen szervezett ökumenikus találkozók alkalmával.

A javaslataink megfogalmazása és törvényben történő alkalmazása során nagy segítségünkre volt Király András államtitkár, Borsos László minisztériumi tanácsos, Bokor Tibor szenátor és Kötő József képviselő.

A törvény megjelenését követően vegyes érzelmek uralkodtak el rajtunk, hiszen egyik szemünk sírt és másik nevetett. Kétségtelen, hogy a kisebbségi oktatást illetően számos előrelépés történt – gondolok itt a román nyelv tanításának újfajta módzatára, a történelem és földrajz anyanyelven történő tanulására, vagy a kisebbségi nyelven történő oktatás megszervezésének körülményeire –, mégis, az általunk áhított felekezeti oktatást nem sikerült abban a formában megvalósítanunk, ahogyan mi szeretnénk volna.

A törvény ugyanakkor előrelépést jelent az előbbi törvényhez képest az iskolai vallásoktatás kérdésében. Erről a javaslatunkra bekerült 18. paragrafus első és második cikkelye rendelkezik a következőképpen:

„1. A vallás tantárgyként a törzsananyag része. Az államilag elismert felekezetekhez tartozó diákoknak, létszámtól függetlenül, az állam biztosítja alkotmányos jogukat a saját felekezetükhöz tartozó vallásórák látogatásához.”

A szakmai nyelvet lefordítva ez azt jelenti, hogy az ország összes iskolájában a vallás nem úgynevezett választható tantárgy, hanem a kötelező tantárgyak közé sorolandó, és nincsen szükség meghatározott gyereklétszámmra azért, hogy gyerekeink unitárius vallásoktatásban részesülhessenek. Így, amennyiben egy helységben akár egyetlen unitárius gyerek kéri az unitárius vallásóra megtartását, az államnak kötelessége azt biztosítani az iskolai oktatás keretein belül. A szépséghibája ennek a cik-

kelynek csupán az, hogy arról semmi rendelkezés sincsen, hogy az államnak ezen órákat kötelessége, gyereklétszámtól függetlenül, kifizetni a vallásoktatók számára.

„2. A nagykorú diákok vagy kiskorúak esetén a szülők/gyámok írásbeli kérésére a tanuló nem köteles vallásórára járni. Ebben az esetben lezáratlan marad. Hasonlóan járnak el abban az esetben is, ha objektív okokból a diák nem járhat vallásórára.” E cikkely beiktatására azért volt szükség, mert tudomásunk volt olyan helyzetekről, amikor a szülőkkel és diákokkal elhitették, hogy a vallás csupán egy választható tantárgy, vagy egyszerűbb, ha más felekezet vallásórájára jár stb. Ezért tartottuk fontosnak pontosítani, hogy írásbeli kérésre, vállalva azt, hogy egy tantárgyból kevesebb lezárása lesz, a diáknak nem kell vallásórára járnia. (Zárójelben szeretném itt megjegyezni, hogy egyházi alaptörvényünk vonatkozó pontja szerint unitárius egyháztag az, aki többek közt gondoskodik gyermeke vallásos neveléséről.)

A közeljövő egyik legfontosabb feladatának tartom, hogy minden iskolába, ahol igény van unitárius vallásórára, unitárius vallásoktató kerüljön.

A felekezeti oktatást illetően nem sikerült teljes egészében elérni azt, amit óhajtottunk, azaz visszaállítani az 1948-as államosítás előtti felekezeti iskolák státusát. Bár a törvény megemlíti a felekezeti oktatást mint különálló oktatási formát, mégis egyenrangúvá teszi a magánoktatással, ami által meglehetősen hátrányba kerül az állami oktatással szemben.

Éppen ezért egyházunk két tanintézménye, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium és a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium megmarad az ál-

lami teológiai rendszer keretein belül, ezáltal minden állami támogatást megkapva sajátos egyházi státust megőrizve.

Büszkén mondhatjuk el, hogy két tanintézményünk az érettségi eredményük alapján nemcsak megyéjük, hanem az ország legjobb iskolái sorába is bekerült, míg Kolozsváron 100%-os volt a sikeresen vizsgázók aránya, addig Székelykeresztúron 96%.

Az idei tanév másik nagy újdonsága, hogy mind Kolozsváron, mind Székelykeresztúron intézményeink immár egyedül használják iskolaépületeiket, így még jobban sikerül megvalósítaniuk sajátos nevelési programjaikat, célkitűzéseiket. A Brassai Sámuel Elméleti Líceum, illetve az Orbán Balázs Gimnázium más iskolaépületbe történt kiköltözésével (előbbi egy másik unitárius egyházi ingatlanba, a régi kollégium épületébe, utóbbi egy, az állam által épített iskolába) immár eleget tudunk tenni

azon előírásnak is, hogy egy épületben egyetlen intézmény működjék.

Musis et virtutibus – ez, az őseink által megfogalmazott követelmény jelenik meg mindkét iskolánk jelmondatában. Ennek igyekezzünk megfelelni mind Kolozsváron, mind Székelykeresztúron. Tisztelettel kérem híveinket, lelkészeinket, bátran irányítsák gyermekeiket kolozsvári vagy székelykeresztúri iskolánkba, ahol nemcsak tanítani, hanem nevelni is szoktuk a hozzánk érkezőket.

Öreg ember – nem vén fa

Simó Edmund

Hideg őszi szelek tépázzák a park öreg fáinak ágait, lerázva róluk a rozsdásodó levelekkel együtt a gyerekek örömét, a politúros gesztenyét, a játékgyümölcsöt.

És mesélnek. Virgonc szelek szárnyán száll felénk üzenetük reggel, arcunkat simogató napsugaras délben, csókacsevelyes, varjúkárogásos estben. Mesélnek a tavaszról, ifjúságukról, virágba-bódulásról, gyökéresztetésről, záporokról, rigódalról... Mesélnek a tovatűnt nyárról, a hús haramokról, az esőáztatta fűről, tavirózsákról, gerlefészkekről, galambturbékolásról. És szólnak sóhajtva a betegségekről is, ragyáról, penészről, gombásodásról. Szót ejtenek társaikról, a hajdani erős, egyenes törzsű „legényekről”, akikkel együtt frissítették mindennapi levegőnket, akikkel együtt adták az összképet s a szépet, de akik hamarabb kidőltek a sorból, mert megbetegedtek, nem bírva a hirtelen változásokat, vagy mert a „mesterséges szelekció” másképp döntött, és beléjük harapott, húsukba mart a motoros fűrészt mint egy elhibázott, elbaltázott nyugdíjtörvény...

És mesélnek most a jelenről, az egyre hidegebb lehelletű szelekről, évszak- és korszakváltásokról, túlmelegedésről s egyben eljegesedésről, a várhatóan hamar bekövetkező tél előrevetülő borzalmairól. Törzscsikorgató, ág- és fogvacogató rémképek teszik sűrűbbé nemcsak az egyre rövidülő napjaikat, hanem kibíratlanul hosszabbodó, álmatlan éj-

szakáikat is.

Mesélnek, mesélnek a fák az őszben. Meséltek és mesélnek a nagyapók, a nagyanyák...

Arról szolt és szol a mese, hogy – hol volt, hol nem volt?! – volt éjig erőfa is, halhatatlan királyfi „fa-fi”, örök Pinocchio, királylány is. Hogy voltak és vannak matuzsálem tölgyek, gesztenyék, eléghetetlen cédrusok, krisztusakácok, örökké virágzó májuszák és olyan mesebeli „mesefák” is, mint Elek apó, vagy a „Minden-apó”, aki összes gyermeknek, ifjúnak, de még felnőttnek is örömmel, sugárzó arccal mesél, ha megkérik rá, ha szeretik, ha élni engedik.

Engedjétek hát élni a fát, az öreget is! Ne legyen nyűg számotokra a föld felé hajlása, görnyedtsége, terméketlensége, egyeseknek csúnya kérgeránca. Ne csak arra legyen jó, hogy tűzre vetjük, elhamvasztjuk, ha már édes gyümölcsöt nem terem, hasznot

nem hoz, szűk látókörű, önző érdekszemszögéből nézve. Vigyázzunk hát, hogyan döntünk „öregügyben”, faügyben ilyenkor ősszel, vagy akár kora tavasszal, rőzseégetéskor, mert meleget, igazi lelki melegséget, nyugalmat és békét csak akkor hozhat fa és ember egyaránt, ha élni engedjük őket. Ha átöleljük és szeretjük őket. Ha engedjük megszólalni, élni és beszélni. Ha átölelhetjük törzsüket, ha kérges ágait-kezeit megfogjuk, ha sebhelyeiket bekötözzük, ha tápláljuk, gondozzuk őket úgy, ahogyan ők tették azt mindannyiunkkal, amikor ők voltak szálegyenes ifjak.

Üljünk le sárguló, deresedő lombjaik alá, öleljük át megrokkant törzsüket, és a szívünkben fel-felparázsló emlékek rőzselángjainál hallgassuk, amit és amint mesélnek nekünk életükről, tapasztalataikról, örömeikről, gondjaikról és reményeikről. Mert az öreg ember nem vén fa, akit csak úgy baltával vagy druzsbával, szociális vagy politikai fűrésszel, nyűglődéssel vagy hálátlansággal kivághatunk...

Kórházlelkészi szolgálat

Szabó Adél Júlia, Sepsiszentgyörgy, 0745-274879;

Katona Dénes, Székelyudvarhely, 0266-213100;

Ferenczi Enikő, Kolozsvár, 0740-063767;

Pavelka Attila, Marosvásárhely, 0746-234917.

Amikor anyanyelvünk lesz az Istenhit

(A reformáció és az 51. zsoltár kapcsolatáról)

Demeter Sándor Lóránd

A reformáció kezdete, célja, fontos emberei

Október 31. a Reformáció Emléknapja. A mozgalom háttere egy olyan vallási időszak, amikor pénzért egész mennyországi összkomfortot lehetett vásárolni.

Kiindulási területe a németországi Wittenberg, ahol Luther Márton közzétette 95 pontos tételsorát, amelyben a katolikus egyház külső és belső, szervezeti és teológiai megreformálását, megújítását foglalta össze. Nem akart új vallást, új egyházat. A meglévőt kívánta szépíteni. A kialakult kétpárti gondolkodásban lassan további részekre bomlott az egyház, és egyre inkább meg akarta újítani magát. A megújulási váagnak következménye, hogy mi ma unitárius templomban imádjuk egy Istennünket.

A megújulás folyamatát Luther Márton indította, a részekre bomlásnál ő lett az evangélikus egyház alapítója. Az ő rendszerét építette, újította tovább Kálvin János, a református egyház megalapítója. A megújulás egyik fontos irányvonala lett az Európa-szerte népszerű egyistenhívő unitárius kereszténység és az ebből kialakult unitárius egyház, amelynek létrejöttét ma Dávid Ferenc nevével kapcsoljuk össze. A reformációról beszélve következetesen a megújulás fogalmát használom, mert eredendően ez volt a célja: az egyház megújítása.

Lehet újítani teológiai rendszereket, és ezáltal még érthetőbbé tenni. Lehet újítani szervezeteket, és ezáltal még sikeresebbé tenni. Lehet újítani épületeket, és ezáltal még hasznosabbá, szebbé tenni. De az egyház elsősorban nem teológiából, nem rendszerekből, nem épületekből áll. Az élő egyház emberekből áll. Belőlem, belőled, belőlünk. Ennek minden egyházalapító tudatában volt. Tudták, hogy segíteni kell a szervezetet alkotó embereknek is a megújulásban. Abban, hogy szellemileg, fizikailag és lelkileg újjá tudjanak lenni.

Pál apostol után szabadon: erősek tudjanak lenni a hitben, a reményben és a szeretetben. Ezért szervezeti újításuk során nem feledkeztek meg erről sem. Az anyanyelvű istentiszteletek, az anyanyelven olvasható Bibliák mellett újabb és újabb írott anyaggal segítették a megújulást.

A reformációtól az 51. zsoltárig

Az egyházalapítók életének részletezése helyett egyetlen olyan közös pontra hívom fel a figyelmet, amely mindenik életében jelen volt, sőt életük központi elemének számított. Ez a Biblia. Mindnyájan előszeretettel magyarázták, mert mindnyájan ebben keresték az útmutatást és az újítások igazolását.

Dávid Ferenc és munkatársai a hitviták során egyik legnagyobb eredményüket akkor érték el, amikor kiegyeztek hitvitázó ellenfeikkel, hogy érveik, tanításaik alátámasztására egyik fél sem használhat teológiai műszavakat, nem használják az egyházatyák írásait, csak és kizárólag a Bibliát. Elvileg tovább nem volt miről vitatkozni, mert a Bibliában sehol nem szerepel a szentháromság.

Luther Márton zsoltármagyarázatot jelentetett meg, amelyben elsősorban olyan zsoltárokhoz közelít, amelyek bűnbánatról, megtérésről szólnak. A továbbiakban egy olyan zsoltárt nézünk meg közelebbről, amely a reformáció korabeli ember megújulását segítette, hátha nekünk is segítségünkre lehet. A hagyomány szerint ez az 51. volt Luther Márton kedvenc zsoltára.

Az 51. zsoltár üzenetei

A zsoltár 21 verséből 15 verset vizsgáljuk. Ezek a versek szerkezetileg három csoportra oszthatók: a 3–4. versek **megszólítják Istent**, kérik a könyörületesességét, és a hozzá való visszatérés lehetőségét keresik.

Az 5–8. versek **indokolják a megszólítást**, megmagyarázzák, hogy miért is fordul az imádkozó az ő Atyjához.

A 9–15. versekben **kérések sokasága** olvasható, amelyek a megújulás folyamatát részletezik.

3Könyörülj rajtam
kegyelmeddel, Istenem,
töröld el hűtlenségemet
nagy irgalmaddal!
4Teljesen mosd le
rólam bűnömet,
és vétkemtől
tisztíts meg engem!

A megszólítás üzenete

A törvények közé tartozott, hogy aki bűnnel érintkezett, az ki kellett mossa a ruháját. A 4. versben ezt a megmosást, megtisztítást magától Istentől kéri a zsoltáríró. Ez a megtisztulás pedig csak úgy történhet, ha Isten elfelejti, hogy vétkeztünk ellene. Nagy kérés, ami itt megfogalmazódik, mert a Mózes 32,32–33-ban az Isten elleni vétkezésről ez olvasható: „csak azt törölöm ki könyvemből, aki vétkezett ellenem.” A megszólítás így egyben kérés is: **Isten, vétkeztem ellened, de azért kérek, hogy ne szakítsd meg velem a kapcsolatot.** Ezekre a kétkedésekre ad választ Jézus például a Tékozló fiú példázatával, és erre tanít vallásunk is: Isten szerető Atya és ezért megbocsát nekünk is. Bár megtörjük vele a kapcsolatot, Ő mégsem felejt el bennünket, és mindig kész arra, hogy a vele kötött szerződést, az életünket felújítsuk.

5Mert tudom, hogy hűtlen
voltam,
és vétkem mindig
előttem van.

6Egyedül ellened vétkeztem,
azt tettem, amit rossznak látsz.
Ezért igazad van, ha szólsz,
és jogos az ítéleted.

7Lásd, én bűnben születtem,
anyám vétekben fogant engem.

8Te pedig a szívben levő
igazságot kedveled,
és a bölcsesség titkaira
tanítasz engem.

Az indoklás üzenete

Miért is szólítja meg Istent? Mert tudatában van annak, hogy vétkezett

ellene. „Egyedül ellened vétkeztem” – mondja a zsoltár, mert tisztában van azzal, hogy amit **Isten rossznak ítél, még akkor is, ha közvetlenül nem ellene irányul, mégis ellene történik, és ez megtöri vele a kapcsolatot.** Mentegetőzik is eleget a zsoltáros, hogy tudja, hogy ez így van, de hát mit is tegyen, ha egyszer az embernek hajlama van arra, hogy megtörje ezt a kapcsolatot. Mintha erre lenne programozva. Pedig tudja azt minden ember, hogy Istennek csak egy vágya van, hogy a bennünk elejtett igazságot és a bennünk levő bölcsességet felismerjük. Ez a bölcsesség pedig azt jelenti: istenismeret. **Isten hát arra vágyik, hogy Őt megismerjük, felismerjük magunkban és a mi életünkben.**

9Tisztíts meg izsóppal,
és tiszta leszek,
moss meg engem,
és fehérebb leszek, mint a hó.
10Engedd, hogy vidámságot
és örömet halljak,
és megújuljanak tagjaim,
amelyeket összetörtél.
11Rejtsd el orcádat vétkeim elől,
töröld el minden bűnömet!
12Tiszta szívet teremts bennem,
Istenem,
és az erős lelket
újítsd meg bennem!
13Ne vess el orcád elől,
szent lelkedet ne vedd el tőlem!
14Vidámíts meg újra
szabadításoddal, támogass,
hogy lelkem készséges legyen,
15hogy taníthassam utaidra
a hűtleneket,
és a vétkesek megtérjenek
hozzád.

A kérések üzenete

Amikor a zsoltáros megérti ezeket, akkor fogalmazódnak meg kérései Isten felé. Egy régi, kultikus, gyógyító szertartás felelevenítésével jelképezi az Istenhez való visszatérést. Mintha azt mondaná el, hogy hiába minden orvosság, hiába minden gyógyítás, ha te Isten nem akarsz, hogy meggyógyuljak, ha te nem veszel részt a gyógyításomban. Továbbra is ilyen személyesen szól Istenhez, és kérés formájában ugyan-

azt mondja el, amit a megszólításban tényként megállapított: **Isten, kérlek, figyelj rám, az emberre, a szenvedőre, a kétkedőre, a keresőre. Rajtam keresztül vizsgálj meg tetteimet, mert akkor megértheted, mit miért tettem. De kérek, ne mindig a tettem után ítélj meg, hanem a szándékaim után:** „Rejtsd el orcámat vétkeim elől, töröld el minden bűnömet! (...) Ne vess el orcád elől...”

Továbbra is erős hittel és kitartással kéri Istent, mert rossz cselekedetei ellenére vágyik arra, hogy az elrontott kapcsolatot helyreállítsa. De tudja azt, hogy megújulni egyedül nem lehet. A megújulásban Isten segítségére is szükség van. Ezért szól így: „Teremts bennem tiszta szívet...” Tudja, hogy a teremtés joga egyedül Istené. Rajta kívül minden más csak alkotás. **Tudja, hogy Isten, aki eget és földet teremtett, újjá tudja teremteni az embert is.**

Kéri Istent, hogy ne csak megújítsa, hanem segítsen is új embernek megmaradni. Ez a megmaradás nem lehetséges másként, csak Isten erejével, a szent lélekkel.

„Vidámíts meg újra...” – kéri, és az újra szócskában mi minden benne van. **Vidámíts, mert hiányodban szomorú, elesett, boldogtalan stb. vagyok.**

Az igazi feladat mégis ennek a tudásnak a továbbadása. Amit megtapasztalunk és megismerünk Istenből, annak a személyes és közvetlen elmondása, hogy mindenki tudja a csodát és dicsérve hirdesse Isten nevét. Ezt rejti a vizsgált zsoltárrész utolsó verse: „**hogy taníthassam utaidra a hűtleneket, és a vétkesek megtérjenek hozzád.**”

Ami felekezettől függetlenül örök a reformációban, az a figyelem és az állandó készenlét arra, hogy Istenel, az Atyával való kapcsolatunkat megújítsuk, és ebben mi magunk is megújuljunk.

Amennyiben ezt a megújulást el tudjuk érni, akkor élő emberek és élő egyház vagyunk. Akkor értelmet nyer az, hogy immár több évszázada anyanyelven hangzanak el prédikációk, anyanyelven imádkozunk, anyanyelven énekeljük a zsoltárt, anyanyelven adunk hálát Istennek.

Akkor anyanyelvünk lesz az Istenhit.

Gyülekezetek számára úrvacsorai kelyhek készítését, javítását és tisztítását vállalom (finom ezüstből vagy a megrendelő által rendelkezésre bocsátott anyagból). Emellett keresztelő poharak, kenyérosztó tálak, illetve kancsók kivitelezésével is foglalkozom.

Érdeklődni a 0264-433241 telefonszámon lehet.

Imrei Imre ötvösmester, Kolozsvár.

A boldog család

Székely Kinga Réka

Az 1989-es változás után újrainduló unitárius lelkeszövetség a lelki-szellemi újjászületés reményében indította útjára a lelkeszi családok találkozóját 2000-ben. A helyszín mindvégig Székelykeresztúr volt, mert a templomot körülölelő unitárius kollégium és papilak, később pedig a Barátsága Háza ideális feltételeket biztosított és biztosít a családos tevékenységeknek. Természetesen a tárgyi adottságok mellett jelentősen nyom a latba a személyes hozzáállás, a mindenkori szeretetteljes és gondos fogadtatás.

Az idén, a szeptember 2–3-án szervezett találkozón a tevékenységek zömét a közös kézműves foglalkozások és a közös játékok tették ki. Mi, felnőttek, megpróbáltuk elengedni szigorú és parancsoló énünket, és újra tiszta lelkű gyermekként merültünk bele az alkotásba és a játékba.

A lelkünk mélyéről feltörő önfelelt kacagás közepette ébredtünk rá arra, hogy mennyire kitölti életünket az örökös aggodás, a jövőt beárnyékoló kitarató félelem, és mennyire felszabadító érzés játszani és kacagni. Ahogy Bartha Alpár lelkesztársunk fogalmazott áhítatában: mi és a mi házunk népe Istent szolgálja, ám hazudnánk, ha azt jelentenénk ki, hogy gondok és bajok nélkül, állandó bizalommal és reménységgel élünk. Igenis: küzdünk a mindennapi kenyérért, mert családjunk van, és felelőséggel tartozunk nekik. Életünkkel, szavainkkal és tetteinkkel szeretnénk bizonyítani azt a jézusi igazságot, miszerint az ember kötelessége az, hogy megadja Istennek, ami az Istené és a császárnak, ami császáré. Más szavakkal: az Istent kereső és az Isten ajándékait mindennél fontosabbnak tartó életvitelünkkel nem zárjuk ki azt az igazságot, hogy az ember felelős saját jólétéért. A jó Isten után az embernek magának kell gondoskodnia önmagáról és családjáról. Álszent az a lelkesz, aki kijelenti, hogy

az anyagi javak fölöslegesek, és lelketlen az a lelkesz, aki az anyagi biztonságot többre tartja a lelki kincseknél.

A jó Istent és a császárt, a lelkieket és az anyagiakat összekötő lelkiismereti hídon próbálunk meg járni, mi lelkesz, és ezen a hídon óhajtjuk házastársunkat, valamint gyermekeinket is járni.

Megtaláljuk-e boldogságunkat? Boldog-e a lelkeszi család, amikor példaadó életet próbál élni, és a köz javát többre tartani az egyéni érvényesülésnél? Boldog-e a lelkeszi család, amikor az élet iránti áhítatra próbálja nevelni a közösséget a fokozódó lelki igénytelenség áradatával szemben? Boldog-e a lelkeszi család, amikor nem

sikerül a közösség többségét az erkölcstelen és perverz televíziós show-k elől imádságra és templomba járásra serkentenie?

A mély és őszinte beszélgetések rendjén megosztottuk kihívásainkat és kudarainkat, és örvendtünk egymás sikereinek. Megelégedett lélekkel indultunk el a sokszor üvegháznak nevezett otthonainkba, a papilakokra. Isten iránti hálával teltünk el, ahogy megölelhetjük az újszülötteket, az ismét szülőkké vagy éppen nagyszülőkké váló szolgatársainkat. Testben és lélekben növekvő gyermekeink visszhangzó nevetése raktározódott el bennünk és a hitben való boldog megerősödés, hogy mi és a mi házunk népe Istent szolgálja, miközben minden családtagnak megadatik az egyéni útkeresés lehetősége.

"A humor Isten ajándéka"

(Bárá József)

A Kormány

A városi unitárius egyházközségben régóta várt templomszentelési ünnepségre készülődnek. Püspököt, espereseket, lelkeszeket, tengerentúli testvéregyházközségi vezetőségi tagokat, neves közéleti személyiségeket, polgármestert, mindenféle képviselőket, bel- és külföldi politikusokat hívott meg a több órás istentiszteletre a keblitanács. A templom közelében már alig lehet parkolóhelyet találni, az új épületegyüttesben az első pad-sorokban nyomtatott feliratok jelzik, hogy a helyek foglaltak. Az egyik feliraton a következő olvasható: „Foglalt a Magyar Kormány képviselője részére”.

Farkas Dénes kolozsi lelkesznek (sofóri minőségé-

ben) nemrég sikerült leparkolnia a kisbuszt. Az alkalomhoz illő, kifogástalan öltözetben, nyakkendősen érkezik a zsúfolt templomba és szeretne egy tisztas ülőhelyre szert tenni. A „Házigazda” kitűzőt viselő presbiter segítőkészen rákérdez:

- Ön honnan jött?
- Kérem, én a kormánytól érkeztem.

Mire a presbiter a miniszterelnöknek kijáró tisztelettel mondja:

– Isten áldja! Nagyon örvendünk, hogy megtisztelt jelenlétével. Tessék szíves helyet foglalni! – és leülteti a méltóságok közé, a magyar kormány képviselője számára fenntartott helyre.

Pálffy Tamás Szabolcs

Minősítése: átmenő

Simó Melinda

Kapcsolatunk huszadik percében jöttem rá, hogy az osztályban ő a ve-zér. Gyorsan közölte a véleményét: az egész tanügyi rendszer rossz, ezért vannak olyan unalmas tantárgyaik, mint például a lélektan.

Érzékeltem a kihívást, keres-géltem a jelzőket rá: erős, edzett, szociábilis, gyors észjárású, tájéko-zott, ingerlékeny és az új iránt befo-gadó, ha... – ha ez az új „bejön” neki.

Müller Péter *Jóskönyvében* ezt írja: „Az ember alapvető küldetése, hogy önmagát s a természetet meg-szelídítse. Más szóval: művelje. Az atomerőt, a napenergiát, a földet, a vadállatokat, a növényeket meg kell »szelídíteni«. A vadság embertelen, s nem ismerünk olyan »Nagy Em-bert«, aki ne lett volna szelíd: Jézus, Buddha, Lao-ce, minden bölcs és nagy művész: szelíd volt.

Tudnod kell: a szelídség a legna-gyobb erő!

A nyúl nem szelíd, csak gyáva. Mert gyenge. Szelíd csak az oroszlán lehet.”

Kamaszodó fiúk a szelídsé-get gyöngédségnek, a gyöngédséget gyengeségnek, a gyengeséget gyáva-ságnak vélik. És talán nemcsak ők.

És te hogy vagy velem, Olvasó? Tu-dod-e, mikor melyik tulajdonság rejlik a társadban vagy benned?

Nevelési célom az lett, hogy kez-deti ellenállását aktív részvételre for-dítsam át. Tanultam és tanítottam. Végül is miután véget ért a kötelező tantárgy, utána még három, általam vezetett „projektben” vett rész – ön-kéntesen.

Sikerült érdeklődővé tennem.

Amikor egyszer egy projekten dolgoztunk, csúfneven szólította azt a kollegámat, aki fontos nekem. Hogy gondolkodási időt nyerjek, az „elengedem a fülem mellett” megoldást választottam.

Egy csöndszagú éjjelen jutott eszembe Thomas Gordon és az én-üzenetek, vagyis az, hogy ténysze-

rűen szóljak arról, mi van velem, de ne minősítsem a magatartását, ne fenyegetőzzem, ne moralizáljak. Az „így nem beszélhetsz egy tanárról” helyett közöltem vele, hogy „rosszul esik nekem, amikor mások nevével gúnyolodsz”. Döbbenet ült ki az arcára – aztán igyekezett, hogy ne tegye. Mindez két napig tartott.

Kérdések magamhoz: a modern kommunikáció és pedagógia bukása volna-e ez? Milyen nevelő vagyok én? Talán nem jól használtam Gordon rendszerét?

Aztán az idő ellaposította a témát. Visszavonultam „komfortzónámba”, és hagytam, hadd történjenek a dol-gok.

Komfort- vagy kényelmi zónának nevezik, amikor azt végezzük, ami számunkra megszokott, rutinszerű: mindig oda megyünk vásárolni, ahol már ismerjük az eladót, ugyanazok-kal az emberekkel barátkozunk, vendégváráskor ugyanazt a menüsört főzzük, amit mindig, ugyanazon gu-rulunk méregbe, ugyanúgy elkerül-jük a megbeszélésre váró témákat, ugyanoda megyünk nyaralni stb.

Egy kis önmegfigyelés, és máris azonosíthatod, mi a saját, egyéni komfortzónád, kedves Olvasó.

Újszerű élmények abból szület-nek, ha ezt a kényelmi zónát feladjuk.

Az én kényelmi zónám szerint egyszerű volt a megoldás: a Gordon-elmélet a jelek szerint nem működik, a kamaszok pimaszságán felmérge-lődöm, és magamban morgolódva dühöngök, a témáról a kollegámmal nem beszélek, mert kényelmetlen dolgokról nem beszélni kényelmes.

Teltek a hetek, néha a diák mint-egy tesztként megemlítette a gúnynevet, és lassan már hozzászokott, hogy szemöldökráncolás a válasz részem-ről.

Az év végén, amikor a rohanás tetőfokára hágott, amikor az iskola-nyüzsgés hasonlítható olyan han-gyabolyokéhoz, amelyet gyomlálás

közben véletlenül sértett meg a ker-tész, bejött az említett kollegám, és a két osztálynapló kicserélése közben megemlítette, hogy a diáktól hallotta: kitaláltam neki egy „becenevet”.

Döbbenet – majd a rám jellemző dühöngés következett: csitt-csatt, „na megállj”, „még ilyet”, „még hogy én”.

Pedig csak kicsit kellett volna ki-lépnem a megszokottból, a komfort-zónámból, és higgadtan elemeznem a helyzetet: szelíd mosolyú tekinte-téből máris érthettem volna, hogy egy percig sem gondolja, én volnék a „keresztanya”, sőt azt is megértettem volna, hogy diákom számára ez az egész játszma a felnőttek világát tesz-teli. Azt tudniillik, hogyan oldunk meg kényelmetlennek tűnő helyze-tet, elhiszünk-e egymásról olyat, ami hamis, beszélgettünk-e egymással vagy csak egymásról?

Amint már Márai is megfo-galmazta: „...az értelem kevés a meg-értéshez”, kell még valami, amit én lé-leknek hívok, amit annyira féltünk, hogy igyekszünk elzárni, tudat alatt tartani, pedig mindig üzen, hol tes-tünkön, hol álmainkon, hol mozdu-latainkon keresztül.

Nyitott kocsin utazunk: fúvós ze-nekar játszik, székelyruhában öltö-zött kisdíkok integetnek mosolygó-báméskodó embereknek, időnként enyhe fuvallatok az ősz illatát sodor-ják felénk. Talán a zenétől, talán az ősz színeitől, talán attól, hogy intege-tésünkre integetés a válasz, az az ér-zésem erősödik fel, hogy a létezés ön-magáért szép, még így nyarat idéző, elmúló méltóságában is.

A lány egy gesztenyefánál lesza-kít egy szép nagy termést, és odaadja a fiúnak, később, amikor a fiúk mint kakasok lökdödni kezdik egymást, a lány rászól a fiúra, aki abbahagyja a „viadalt”, majd lassan lehajol, és az addig féltve tárolt gesztenyét szinte észrevétlenül, de jó távolra eldobja.

Ugye, hogy üzen a lélek?

Üzeni, hogy fájhat az is, ha fél- ➔

→ tésből, nem engedik megvívni saját harcainkat vagy pedig az, amikor nem feltételezik, hogy ez sikerülhet.

Szoktál figyelni lelked üzeneteire? Engeded, hogy jelen legyen a lelked?

Amikor ez a rovat indulni készült az Unitárius Közlönyben, szerettem volna Lélekjelenlétnek nevezni,

de ilyen címen rendszeresen jelenik meg lélektani tárgyú írás egy másik magyar nyelvű újságban.

Müller Péternek a *Titkos tanítások könyvében* pedig található egy fejezet, ahol azt írja, hogy „A lélekjelenlét azt jelenti, hogy jelen van a lelked”.

Az önismeret arról is szól, hogy felismered-e ezeket a lélekjelenléteket, megérted-e üzeneteit, várod-e, hogy amiket sejtessz, szavakká szülessenek?

Figyelj oda saját lelkedre, fogalmazd meg, és rátalálhatsz én-üzeneteidre.

Honvéd-emlékmű avatóünnepsége Szindén

Szabó László

A 25 főt számláló szindi magyar közösségben folyó év szeptember 10-én rendkívüli eseményre került sort. A Torda melletti falu összlakosságának alig 3%-át képező helybeli magyarság egyetlen szervezeti kerete, a szindi unitárius egyházközség honvéd-emlékmű avatóünnepségének adott otthont. A II. világháborúban, 1944 szeptemberében, Szind határában elesett 43 honvéd nevét és emlékét őrző gránitobeliszket a Tordai Honvéd Hagyományőrző Bizottság, az anyaországi Honvédelmi Minisztérium és a Történelmi Vitézi Rend Észak-Erdélyi Törzse állította az egyházközséggel karöltve.

Az emlékmű kezdeményezői és az avatóünnepség résztvevői kegyelettel emlékeztek a tordai csatában elesett 2500 honvéd – és mindenkori hőseink – életáldozatára, akiknek „neve nem számadat, hanem csillagok a föld alatti égen” (Tamási Áron). Az ő tiszteletükre állított emlékmű mellett faragott–festett fejfát emeltünk az ugyanazon a vidéken elesett német, orosz, ukrán, román és más nemzetű katonák emlékére.

E ritka viszonyulás eszmei alapját az képezi, hogy hőseink nemcsak magyar hősök voltak, hanem egyben az egyetemes emberiség áldozatai, más szóval: az istentelenség és embertelenség áldozatai. A rájuk való emlékezéshez nem társulhat a kései bosszúnak semmilyen érzése. Azok a szovjet és román katonák, akiket a mi honvédeink ellen küldtek egykoron, nem kevésbé voltak

kiszolgáltatottak a háborús veszélyeknek és feletteseik akaratának. Őket is ugyanúgy várták haza, és lehet, hogy hiába. Értük is sok könny hullhatott valahol – Oroszországban, Ukrajnában vagy Románia-szerte. Ha áldozatainkra emlékezünk, nem egykori ellenségeinket kell szidnunk. A kegyelet nem erre való! Ha őszintén emlékezünk, akkor azt azért tesszük, hogy végre megnyugodjon a föld és a lelkiismeretünk, hogy az áldozatok vére ne kiáltson többé az égre, és hogy „a harcot, amelyet őseink vívtak, békévé oldja az emlékezés” (József Attila)!

Az avatóünnepség a zsúfolásig telt unitárius templomban istentisztelettel kezdődött, amelyet Bálint Benczédi Ferenc püspök, az Erdélyi Unitárius Egyház főpásztora tartott. Utána a helybeli unitárius lelkész köszöntötte a vendégeket, majd ismertette az emlékműállítás eszmei alapját és a kivitelezés fontosabb tudnivalóit. Az ünnepség a templomkertben folytatódott a Himnusz eléneklésével, ünnepi beszédekkel, alkalmi énekekkel és verssel, majd az emlékmű leleplezésével és megkoszorúzásával. A Szózat eléneklése után a résztvevők az unitárius paplakra vonultak közebedre, miközben megtekinthették *A tordai csata képekben* című fényképkiállítást.

Az emlékműállítás és az avatóünnepség fő támogatói: a magyarországi Honvédelmi Minisztérium és a Nemzeti Civil Alapprogram, akik támogatását több magánszemély, szervezet, intézmény anyagi és természetbeni hozzájárulása, illetve szervezési közreműködése egészítette ki. A gránitobeliszket tervezője és kivitelezője Péter Árpád (Torda), a faragott–festett fejfákat pedig idős Sütő Gábor Csaba és fia, Sütő Béla József (Vargyas) készítették.

Szindi etűd

Székely Kinga Réka

Vannak olyan küzdelmek, melyeknek végleges veszteség a végük. Van olyan vereség, amely után a rég elporladt hősök több nemzedéke is folytonosan érzi a verést, a szűnni nem akaró ütések. Vannak olyan veszteségek, amelyek fölött siralmas évtizedeken át a halál hideg szaga hömpölyög, aztán egy napon, mint egy klasszikus vallásos történetben, megtörténik a csoda.

Amikor szeptember 10-én a szindi unitárius templom udvarán az összeszorult torkokból felcsendült a nemzeti ima, és rászállt a falut körülvevő kopasz hegyekre, az égen megálljt parancsolt a hazájukért meghalt és kivégzett honvédek vezére.

Csak néztek ránk, és nem hittek a szemüknek. Mennyit mentek, körbe-körbe, test nélküli lelkek, mert nem tudták elhinni, hogy Isten végérvényesen ki akarja őket törölni az utódok emlékezetéből. Néztek minket, mint unokát nézi a meghalni készülő nagyszülő, néztek minket, mint akik tudják immár, hogy jó úton járnak az utódok. De itt nem lett vége a csodának. A csoda kiteljesedett, és min-

denkit elkápráztatott, amikor a hajdan ellenséges katonák serege is megállt a honvédek mellett. Ők is néztek minket. Látták az egymás mellett pihenő lobogókat, látták az egymással megbékélt fejfékat, látták az egymást szépítő virágkoszorúkat.

Valami végtelen békesség szállt a tájra, igen, égi békesség szállt le ránk, ott a szindi templom udvarán.

A honvédő és az ellenséges katonák összeroncsolt teste csendes porladásnak indult a lábunk alatt, s az ég és föld között nyugtalanul menetelő lelkek is hazafelé indultak. Megnézték Szindet, az 1944-es, szeptemberi Szindet, a sikolyoktól terhes paplakot, a vértől locsogó utat és a felforgatott templomudvart. Aztán elindultak hazafelé, Székelyföldről Szibériáig, Németországtól Havasalföldre – ki-ki a maga hazájába. Búcsút mondtak, és aztán – mint aki minden rábizott feladatot elvégezhetett – elindultak a jó Isten örökkévaló otthonába.

Csodalátni voltunk Szinden, mint a halált is megvető szerelem a *Görög Ilona* régi balladájában.

Ahogy a csodát magunkba szívtuk, máris tudtuk, hogy ezt el kell mondani. Valahogy tudtára kell adni a világnak, hogy végleges vereség nincs, csak ijesztő veszteség. El kell mondani azt, hogy fel tud olvadni a gyűlölet jégpáncélja, ha a hibák és vétkek beismerését mindenki önmagán kezdi el.

Adjuk tovább az életet minél többször – annál kevésbé fogjuk érezni a vereséget. Hajtsunk fejet mások fejfája előtt is, annál kevesebb lesz bennünk a gyűlölet.

Utóirat: 1944 szeptemberében a tordai csatában a magyar és a német hadsereg hetekig feltartóztatták a nagy létszámfölénnyel előretörő szovjet-román hadsereget. A majdnem egy hónapig tartó ellenállásban kétezeröttszáz honvéd halt hősi halált, akik közül negyvenhárman Szind határában estek el. Hét honvéd és három német katona holttestét a szindi unitárius templomkertben hantolták el.

A visszavonulás során a súlyosabb sebesültek egy része a szindi paplakon maradt. Nem tudni, kinek a parancsára, szovjet katonák húsz sebesült honvédet kihurcoltak az útra, és lánctalpas harckocsikkal taposták agyon őket. Emlékük legyen áldott!

Gondviselés segélyszervezet

Az új évad programjai

Andrási Erika

Az ügyfélszolgálat nyári szünetelése után ismét megnyitja kapuit a Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri központja. Munkatársainkkal a szünet alatt sikerült újabb terveket kidolgozni a már létező programok folytatására és újabb szükségéből fakadó programok beindításra.

Az októbertől induló új foglalkozások közül elsőnek említeném az **Erőszak nélkül – konstruktív konfliktuskezelői tréninget**, melyet a 12–18 éves korosztálynak szánunk. A tréning célja, hogy megtanítsa a résztvevőknek a nehéz, nem ritkán indulatoktól fűtött helyzetek kezelé-

sét, az érzelmek, vélemények, sokszor előítéletek problémamegoldó erővé való alakítását. A résztvevők ismerjék fel a különböző konfliktushelyzeteket és szerezzenek gyakorlatot azok kezelésében. A sikeres konfliktuskezelés, problémamegoldás nem csak a nyertes-nyertes tárgyalási helyzetek kialakulását segíti, de hozzájárul a közösségen belüli jó, teljesítmény-motivált légkör kialakulásához, megerősödéséhez is.

A **Csillám bizsu klub**, a székelyudvarhelyi Hobby Bizsu üzlettel való partnerség révén, a lányok és nők széles csoportját igyekszik megszólítani. A próbatalálkozások

már május-június folyamán nagy sikerrel örvendtek, így a nagy érdeklődésből kiindulva októbertől a klub havonta megnyitja kapuit valamenynyire érdeklődő számára. ➔

→ A Rád várva – várandós önszervező csoport célja, hogy a várandós párokat megismertesse a szülés folyamatával, válaszokat keressen a terhességgel és a gyermekágyas időszakokkal kapcsolatosan felmerülő kérdésekre. Az előadások nem épülnek egymásra. Egymást váltják a terhességgel, szüléssel, illetve gyermekgondozással kapcsolatos témák. A megjelölt fő téma mellett természetesen egyéb kérdések is felvethetők. A csoport működése belföldi és külföldi szakemberek bevonásával valósul meg.

A kismama vagy várandós torna beindulásával egy régi szükségletre sikerült megoldást találni Dobos Katalin okleveles kismamatorna-oktató közreműködésével. A torna nagyon hasznos, mert felkészíti az édesanya szervezetét a nagy eseményre, így megkönnyíti a vajúrást, és megelőzi a későbbi panaszokat. Ugyanakkor élvezetes is, mert találkozni lehet más kismamákkal, beszélgetni, megosztani a véleményeket; jó közérzetet ad, mert azt az érzetet kelti az édesanyában, hogy tett valamit a maga és gyermeke egészsége érdekében.

Az új programok mellett termé-

zetesen a tavalyi állandó programjaink a megszokott időben várják az érdeklődőket: **angol és román játékos foglalkozások ovisoknak; kismamaklub és babamasszázs; logopédiai foglalkozások; „Hisszük, hogy fontosak”- sérült gyerekek terápiás foglalkozásai; sérült gyerekek szüleinek önszervező csoportja; Szép korúak klubja; néptánc-oktatás ovisoknak.**

Mindezek mellett pedig napi 24 órás programmal működik a Babarádió, mely, a minőségi gyerekzene és gyerekirodalmi alkotások sugárzása mellett, októbertől napi egy élő műsorral is jelentkezik. A rádió honlapja – www.babaradio.ro – naprakész friss hírekkel, információkkal várja a magyar ajkú fiatal szülőket és gyerekeket.

Természetesen az idei évad sem indulhat egy jelentősebb programozat nélkül, így október 10–16. között a **IV. Nemzetközi Babahordozó Héthez** kapcsolódva első ízben Székelykeresztúr is bekapcsolódik szervezetünk révén. Kedden este 6 órától **Patrubány Csilla**, a Mamagoló kendő és erszényforgalmazó cég tulajdonosa, *A megfelelő hordozó eszkö-*

zők címmel tart oktatással egybekötött bemutatót, ahol az érdeklődők kipróbálhatják a különböző hordozó eszközöket. Szerdán ugyanabban az időpontban **Sasvári Szabó Erzsébet** *A szoptatás mint létforma* címmel tart előadást a szoptatás felelősségteljes és természetes módjáról, a lehetséges nehézségekről és azok áthidalásáról. Pénteken 18 órától pedig egy kerekasztal-beszélgetésre kerül sor **Kiss István** és **Dobos Katalin** győgytornászok moderálásában, melynek témája a *Hordozás és az áldott állapot testtartásra gyakorolt hatásai, valamint a győgytorna mint segítő és megelőző eszköz*. Az érdeklődők bővebb információkat a www.keresztur.gondviseles.org honlapon szerezhetnek a programokról.

Unitárius kollégista tanári csapatépítés Torockón

Butyka Anna

Frissen végzett tanárként nem kis izgalommal jár az új iskola, a kollégák és a gyerekek megismerése. Izgalommal teli szívvel jelentem meg szeptember elsején a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban, ahol az új tanévben tanítani fogok.

Szívélyes fogadtatás, kedves szavak útravalóul – így írnám le az első tapasztalataim. Ez viszont korántsem elég ahhoz, hogy a lehető legkevesebb idő alatt otthonosan érezzem magam a tanárban és az új munkatársak között. Közvetlenebb környezet, oldottabb hangulat, személyesebb beszélgetések, közös kalandok – mindenki ezekre vár, amikor új közösségbe kerül. Nem volt ez másképp velem sem. Ezúttal azonban nem kellett sokat várni: szeptember 4. és 7. között csapatépítő tréningre került sor Torockón. Aki csak tehetett, részt vett, sőt a tanárok és tanítók mellett a szülői bizottság elnöke is szerepet vállalt a különböző ismerkedési játékokban, a hajnalig tartó bulikon és a testet-lelket próbáló Székelykő-túrán.

A teambuildingre (csapatépítő alkalom) jellemző, sokszor vontatott és kényelmetlen játékoknak, feladatoknak nyoma sem volt, helyette megtudtuk, hogy ki az a néhány (!) munkatárs, akinek kék a szeme, szereti a macskákat és nincsen Facebookja. A közös elcsendesedés és hálaadás is helyet kapott, ezzel lelkileg is közelebb kerültünk egymáshoz. A hajnalig tartó közös éneklés, tánc, filmnézés és az azt követő beszélgetések mindannyiunk számára feledhetetlen emlékek maradnak, hiszen ezek által sikerült átjutni azokon a láthatatlan falakon, amelyek a mindennapos rohanás és stressz idején közénk épülnek.

Meglepetésben sem volt hiány: az ízletes ételek mellett születésnap tortája is bekerült a saját készítésű menük sorába, így annak rendje s módja szerint sikerült felköszönteni a két szülinapos kolléganőt, akik munkatársaikkal között ünnepeltek. Persze nem csupán könnyed beszélgetéseink voltak. Az iskola gondjai, bajai és örömei is terítékre kerültek, sokkal kötetlenebb formában, mint az az igazgatói irodában vagy a tanácssteremben történik, de talán sokkal eredményesebben. Egymás emberibb fellet (is) megismerve kezdjük most friss erővel a tanévet, s bár az ilyen találkozók megszervezése nehézségekkel jár, megfogadtuk: rendszeressé tesszük, mert általuk a hétköznapi nehézségeinkben is könnyebb együtt lenni, a közös célért dolgozni.

Örökség és felelősség – az egyházi levéltár szolgálatában. I.

Levéltárosként dolgozol az egyházi központban, és akik így keresnek fel, talán kevesen tudják, hogy lelkesi végzettséged van. Kezdjük a korábbi-val: hogyan lettél lelkes, milyen út vezetett a teológiára?

1987-ben érettségiztem Székelykeresztúron az akkori Ipari Líceumban, ma Berde Mózes Unitárius Gimnázium (Orbán Balázs Gimnázium). Mivel reál osztályban tanultam, ahol prioritás volt a matematika–fizika, ezért szinte fel sem merült bennem annak a lehetősége, hogy humán irányban tanuljak tovább. Persze mindig is jobban érdekelt az irodalom, a történelem, a régiségek, hisz 11 éves koromig a székelykeresztúri múzeum udvarán laktunk, nagyapám volt az intézmény igazgatója, édesapám pedig ott volt muzeológus. Így érthető, hogy az a környezet nagyon meghatározta érdeklődésemet. Ennek ellenére gépészmérnöknek készültem, de nem sikerült a felvételem, és ameddig bevonultam volna katonának, a helyi Avicola megyei fociklub leszerződtettem, és a csapatot fenntartó intézmény munkahelyet is biztosított, így mint karbantartó lakatos dolgoztam is. 1988 januárjában berukkoltam katonának Brăilára, aztán pár hónapos kiképzés után áthelyeztek munkáskatonának Bukarestbe, és 13 hónapnyi fizikai munka után, jó erőnlétben, 1989 májusában leszereltem.

Visszamentem a munkahelyemre dolgozni és focizni, s közben azon gondolkodtam, hogy mit is tanulhatnék. Újból csak a mérnöki pálya mellett döntöttem, és hozzáfogtam felkészülni az 1990-es felvételre. Néhány hónap tanulás után egyik pillanatról a másikra elhatároztam, hogy belőlem sosem lesz mérnök, és ekkor édesapám azt kérdezte, hogy gondoltam-e valaha arra, hogy teológiát végezzek. Bevallom, sosem jutott eszembe addig. Attól kezdve azonban egyre többet kezdtem olvasni az unitárius egyházról, nagyapámmal is

sokat beszélgettem. Azt persze tudtam, hogy családkban hagyománya van a papi hivatásnak, dédnagyapám és üknagyapám is unitárius lelkes volt – és végül döntöttem. Elhatároztam, hogy Kolozsvárra megyek tanulni, és pap leszek. Döntésemben az is szerepet játszott, hogy úgy gondoltam, a keresztény alapokon nyugvó európai műveltségről, kultúráról a teológián sok mindent megtanulhatok. Tudtam, hogy nem lesz könnyű bejutnom, mert csak két hely lesz, de ez tulajdonképpen ösztönzőleg hatott a felkészülésemben. Időközben megtörtént az 1989-es változás, az unitárius egyház kettőről tízre emelte fel a teológiára meghirdetett helyek számát, egyúttal lányoknak is biztosítva a felvételzés lehetőségét. Sikeres felvételi után 1990–1995 között elvégeztem a teológiát, és 1999-ben a vargyasi zsinaton pappá szenteltek.

Hogyan kerültél az egyházi levéltárba?

Már harmadéves teológiai hallgatóként rendszeresen jártam egyházunk levéltárába. Farkas Dénes bácsi volt akkor a levéltáros, és ő mindig szívesen beengedett, hogy kutakodjam, búvárkodjam, olvassam a régi iratokat. Ezért mindig hálával gondolok rá, és köszönettel tartozom nagyvonalú támogatásáért, hisz ekkor éreztem rá a levéltári munka szépségére.

Harmad-, majd negyedévesen is levéltári kutatásaim alapján egy-egy egyháztörténeti pályamunkát írtam, és mindkét alkalommal díjat nyertem. Kispapi dolgozatomat is levéltári források felhasználásával írtam. Ezalatt szoros kapcsolatba kerültem Erdő János akkori főjegyző úrral, mint az unitárius egyháztörténet tanárával, s vele mindig megbeszéltem az éppen időszerű kutatási témámat. Ő folyamatosan biztatott a munkára, és ugyanakkor tekintélyt parancsoló szakmai szigorával irányított. Min-

den bizonyonnan nemcsak a levéltári kutató, hanem a rendezési munka iránti érdeklődésem alapján is döntött úgy Erdő János, már püspökként, hogy kispapi vizsgám után 1996 márciusától kinevez az egyház levéltárossának és a kolozsvári belvárosi unitárius egyházközség gyakorló segédlelkészének. Így lettem levéltáros, de ahhoz, hogy szakmailag is megfeleljek a munkakörnek, elméleti és gyakorlati képzésen vettem részt Debrecenben a Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Levéltárban Szabadi István levéltár-igazgató irányítása alatt.

Egymagadban vagy levéltáros, és örködsz az egyház legfontosabb írásos emlékei felett. Sok ez, vagy kevés?

Amikor teológusként legelőször beléptem a levéltárunkba, valósággal úgy éreztem, hogy egy nagyon különleges helyre érkeztem, és jó ott lennem. A *genius loci*, a hely szelleme teljesen magával ragadt, és inspiráló volt számomra. Kinevezésem után Jakó Zsigmond professzor meglátogatott a levéltárban, hisz szíven viselte az erdélyi magyar egyházi levéltárak sorsát is, és meg akart győződni arról, hogy vajon jó kezekbe került-e az unitárius egyház írott öröksége. Ekkor mondta azt, hogy: „Lehel, magának nagyon jól fel kell kötnie azt a bizonyos textíliát, hogy Kelemen Lajos örökébe lépjen.” Tehát a lecke fel volt adva. Kelemen Lajos egyházunk levéltárossaként kezdte pályafutását, és kései utódjaként óriási megtiszteltetés, ugyanakkor felelősség és kihívás egy ilyen intézmény egyszemélyes örököjének lenni.

Az utóbbi 15 évben, amióta itt dolgozom, levéltárunkban sok változás történt ugyan, és talán sikerült bebizonyítanom, hogy egymagában is elérhet eredményt az ember, de az iratmennyiség, amelyet őrzök, több mint 400 folyóméter, s rajtam kívül még egy levéltárosnak hosszú időre biztosítana rendezési mun- ➔

→ kát. Remélem, hogy a jövőben majd lehetőségünk lesz még egy munkatársat alkalmazni.

Milyen a levéltár? Hogyan szoktad bemutatni az érdeklődőknek?

Sokan nincsenek még ma sem tisztában azzal, hogy a levéltár (archívum) fogalma mit is takar. Ezért, akik pusztán kíváncsiságból jönnek el a levéltárba, és nem akarnak kutatni, azoknak néhány mondatban összefoglalom a levéltárak keletkezési történetét.

Tapasztalataim szerint egyesek azt gondolják, hogy a levéltárban őrzött iratok a múlt különböző, kisebb-nagyobb jelentőségű eseményeiről részletes felvilágosítást tudnak nyújtani, és a levéltár feladata a hozzá forduló magánszemélyek kíváncsiságának kielégítése. Bár ilyen feladatokat is elláthat, nem ez a történelmileg kialakult rendeltetése.

Valószínűleg azt is kevesen tudják, hogy a levéltár eredete korábbi időkre nyúlik vissza, mint a könyvtaré vagy a múzeumé.

Míg például a múzeumnak (azaz a múzsák kertjének) az eredete a görögökhöz kötődik, addig az uralkodók tetteit, az állami élet szempontjából meghatározó törvényeket és határozatokat megőrkítő okleveleket már a görögök előtt próbálták megőrizni az elkövetkező nemzedékek számára.

A levéltár létrejöttének elsődleges feltétele az írásbeliség kialakulása volt. A levéltár mindenkori birtokosainak érdekében állt azokat az iratokat megmenteni a pusztulástól, amelyeket szükség esetén bizonyítékként lehetett felhasználni. Ily módon a levéltári anyagot azok az írott dokumentumok alkották, amelyek egyének vagy intézmények számára jogbiztosítást vagy jogi szabályozást jelentettek. Az iratok ilyen funkciója azonban idővel hatályát veszti.

Ugyanakkor egyre fontosabbá válik egy másik rendeltetésük: tartalmuk révén lehetővé válik a múlt különböző területeinek tudományos rekonstruálása. Ennek fontosságát különösen akkor értjük meg, ha arra gondolunk, hogy a levéltári anyag összetevő darabjai egyedi példányok (unicumok) vagy legalábbis nagyon kis példányszámban keletkeztek.

Levéltárunkban a 16. század közepe óta egészen 1980-ig bezárólag őrzünk iratokat. Ezek jelentős részét az Unitárius Egyház működése során keletkezett dokumentumok alkotják, de emellett sok neves unitárius személyiség teljes vagy részleges szellemi hagyatékát is őrizzük. Például: Lázár István (1742–1811), Körmöczy János (1762–1836), Kriza János (1811–1875), Ferencz József (1835–1928), Boros György (1855–1941), Kiss Elek (1888–1971) püspökök; Augusztinovics Pál (1763–1837) főgondnok; Simén Domokos (1836–1878), Brassai Sámuel (1800?–1897), Kovács János (1846–1905), Benczédi Gergely (1839–1906), Kanyaró Ferenc (1859–1910), Borbély István (1886–1932), Gál Kelemen (1869–1945) teológiai és kollégiumi tanárok; Bölöni Farkas Sándor (1795–1842) író, utazó; Kőváry László (1819–1907), Nagyajtai Kovács István (1799–1872), Jakab Elek (1820–1897) történészek iratait; Pákei Lajos építész tervrajzait stb.

Az utóbbi években a megfelelő archiválás érdekében felújítások is történtek a levéltárban. Mi van még hátra?

Levéltárunk hosszú évtizedekig eléggé el volt hanyagolva. Az 1989-es változások e téren is új lehetőségeket nyitottak. Az Unitárius Egyház a korábnál nagyobb figyelmet szentelt a levéltár fejlesztésére, és a lehetőségekhez képest anyagilag támogatta elképzeléseimet. Emellett különböző magyarországi alapítványok (Illyés Közalapítvány, Pro Professione) és a

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma pályázatainak is többször sikerült támogatást nyernünk.

Ennek látható eredményeként levéltárunkat számítógéppel és modern polcrendszerrel szereltük fel. Külön meg kell említenem, hogy 1998-ban Deborah J. Youngman, a Bostoni Egyetem és Kathleen Dunlap, a Tufts Egyetem (Boston) oktatóinak kezdeményezésére létrehoztuk a Transylvania Archives Project-et (TAP), azaz Erdélyi Levéltári Programot. A projekt a levéltár infrastrukturális fejlesztését, és egy digitális archívum létrehozását tűzte ki célul. A programnak köszönhetően az elmúlt évek alatt a levéltár helyiségeit felújítottuk, központi fűtést vezettünk be, betörésbiztos fémrolokkal láttuk el a nyílászárókat, és digitális felszerelést vásároltunk.

Az eddigi megvalósításokon túl az egyre gyarapodó levéltári anyag elhelyezése érdekében újabb raktárhelyiség kialakítását tervezzük. Az iratok rendezése mellett folytatni szeretnénk a megrongálódott legrégebbi és legértékesebb jegyzőkönyveink, valamint dokumentumaink restaurálását. Egy papírrestaurátor és könyvkötő műhely felállításán is gondolkodunk.

Szeretném az iskolások körében jobban megismertetni és vonzóvá tenni a levéltárat, és szakemberek segítségével tematikus előadásokat tartani nekik.

Kik keresik fel a levéltárat?

Levéltárunkat elsősorban célirányos kutatók, szakdolgozatot író egyetemisták keresik fel, akik egyháztörténettel, művészettörténettel, iskolatörténettel stb. foglalkoznak, vagy akik a személyi hagyatékok iránt érdeklődnek. Olyanok is vannak, akik csak beülnek olvasni, esetleg elmélkedni, kihasználva a levéltár sajátos hangulatát, csendjét.

Emellett csoportosan, tanárok kíséretében történész, filológus és teológiai hallgatók is meglátogatják levéltárunkat, hogy tájékozódjanak, mit hol találnak meg a kolozsvári közgyűjteményekben.

Az utóbbi időben Amerikából érkező unitáriusok is megfordultak levéltárunkban, akik a közös gyökerek után érdeklődtek.

A jogtalanul elkobzott egyházi levéltárak visszaszolgáltatására irányuló törvénytervezetről az utóbbi időben több szó is esett, ám ezt a mai napig nem fogadták el. Hogyan látod ezt az ügyet?

A Képviselőház oktatási, művészeti és tömegtájékoztatásért felelős szakbizottsága a 2011. március 8-án tartott ülésen elfogadta a 16/1996 sz. levéltári törvény 19. törvénycikkének módosítását. A megváltoztatott törvénycikk lehetővé tette volna a kommunista rendszer alatt több rendben elkobzott egyházi dokumentumok visszaszolgáltatását jogos tulajdonosainak, a történelmi egyházaknak.

A 19. törvénycikk módosítására vonatkozó javaslat tartalmilag két részből áll. Az első kimondja, hogy az egyházaktól a 153/1950, valamint a 472/1971 számú rendeletekkel elidegenített iratok tulajdonjoga az egyházakat illeti meg, a második pedig az iratok őrzési helyének meghatározá-

sára/kiválasztására nyújt lehetőséget. A tulajdonjog kimondása után azon romániai egyházak igényelhetik irataik természetbeni visszaszolgáltatását, melyek rendelkeznek az iratok számára megfelelő tároló helyiségekkel, levéltárakkal, és továbbra is biztosítják az iratokhoz történő nyilvános hozzáférést. Az egyházak azon csoportja, mely nem rendelkezik a megfelelő tárolási feltételekkel, vagy valamilyen okból nem kívánja gondozásába venni az állami levéltárakban őrzött iratanyagait, tulajdonjogának fenntartásával azokat továbbra is a Nemzeti Levéltár kezelésében hagyhatja.

A Képviselőház említett szakbizottsága által elfogadott módosító javaslat után a médiában újságírók, román levéltárosok és történészek részéről olyan politikai ellenpropaganda indult meg, nem ismerve az egyházi levéltárak helyzetét, ami tulajdonképpen megakadályozta a tör-

vény parlamenti elfogadását, és újratárgyalásra visszaküldték a bizottságba. A véleményt formálóknak nem szabadott volna összemosniuk az iratok visszaszolgáltatásának lehetőségét annak kötelezettségével. Itt nem egy egyoldalú törvénymódosító javaslatról kellett volna döntenie a parlamentnek, hanem egy olyan lehetőségről, mely a demokratikus jogállamiságra épülve fizikai és jogi személyek – jelen esetben – az egyházak tulajdonjogát biztosítja saját javaik felett, akár épületről, földterületről, műtárgyról vagy egyházi iratanyagról van szó. Határozott politikai akaratra lenne szükség ahhoz, hogy az egyházaktól elkobzott írott örökség jogtulajdona végre visszakerüljön az azokat létrehozó intézményekhez. Választásokra készülve csak reménykedni tudunk abban, hogy esetleg koalíciós megállapodás során újból napirendre kerülnek ezek a kérdések. *(Folytatjuk)*

Testvériskolai látogatás Moldvába

Andrási Benedek

A székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium 2005. december 6-a óta tart fenn testvériskolai kapcsolatot a nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziummal. E testvérkapcsolat keretében az elmúlt években mind a székelykeresztúriak, mind a nyíregyháziak több alkalommal is meglátogatták egymást; számos közös rendezvényt szerveztek, így például hagyományossá vált, hogy minden évben Székelykeresztúron a március 15-i műsort az unitárius templomban a nyíregyházi diákok mutatják be.

E kapcsolat nemcsak a diákokra terjed ki, hanem nagyon gyümölcsözőnek bizonyult a tanári karok esetében is. Így tavaly a székelykeresztúri tanárok három napos kiránduláson vehettek részt Kárpátalján, a nyíregyháziak jóvoltából. E látogatás alkalmából Beregszásztól a Vereckei-hágón át, Husz várát is meglátogatva egészen a galíciai határig megtekinthettünk minden magyar vonatkozású nevezetességet Kárpátalján.

A nyíregyháziakkal történt egyeztetést követően döntöttünk úgy, hogy az idén a moldvai kolostorokat fogjuk meglátogatni. 2011. augusztus 22-én este érkeztek meg a nyíregyháziak, a vacsorát és elszállásolást követően a helyiek vezetésével éjjel a Jézus-kilátóról tekinthették meg Székelykeresztúrt. Másnap reggel korán a nyíregyházi és székelykeresztúri tanárok közösen egy autóbusszal elin-

dultak felfedezni a sokuk számára mindezidáig ismeretlen moldvai kolostorokat. A tanári csapathoz csatlakozott Bálint Benczédi Ferenc püspök is.

Az első megálló a Gyergyóújfalu határában található bányánál volt, majd ezt követően Gyergyószentmiklóson Portik-Hegyi Kelemen, volt székelykeresztúri plébános vezetésével megtekintettük a római katolikus és az örmény katolikus templomokat. Gyilkos-tó megtekintése után egy séta, majd egy rusztikus környezetben elfogyasztott ebéd következett a Békás-szorosban.

Az ezeréves határt elhagyva, a békási víztározót is megtekintve érkezett meg a csapat először a Sihăstria kolostorba, majd ezt követően szálláshelyünkre, a Sfântul Ioan Iacob Hozevitul kolostor területén fekvő Veniamin Costachi Ortodox Teológiai Líceumba. Itt vendéglátónk, Viorel Laiu ortodox pap, szemináriumi tanár bemutatta a kolostort, mely egyben gyakorlati „laboratóriumként” is működik a szeminarista diákok számára.

Másnap délelőtt Văratec és Agapia kolostorok megtekintése után Humulești-en Ion Creangă szülőházát tekintettük meg, majd az ebédet követően Németvásár vára és Voroneț következett.

A harmadik napon először a Neamți-i kolostort és múzeumot látogattuk meg, majd elindultunk hazafele. Borszék után a maroshévízi Kemény János Elméleti Líceum vendégei voltunk, ezt követően a Bucsin-tetői pihenés után Korond és Farkaslaka nevezetességei következtek.

Csütörtökön nyíregyházi testvéreinknek megmutattuk Székelykeresztúr nevezetességeit, majd mintegy ráadásaként, hazautazás előtt, a keresdi kastélyt nézhették meg.

UNOSZ-konferencia Nagyszebenben

Dimény Csilla Júlia

Életünk körforgásában újra együtt tölthetünk egy különleges napot. Sokunk életében az országos nőkonferencia azon kevés alkalmak közé tartozik, amelyet kizárólag önmagunkra és nőtestvéreinkre szánunk. Jólesik évente egyszer újra találkozni.

Bármennyire is férfiközpontú az egyház, a nők, vagyis mi adjuk ennek a közösségnek a sava-borsát. „A Székelyudvarhelyi Emlékezés Parkjában helyet kapott az ismeretlen vándor székely. A nők is megérdemlik, hogy hasonlóképpen megfaragja valaki az ismeretlen asszony arcát” – hallhattuk a lelkünket simogató elismerést Nagy László főjegyző részéről. Ugyanakkor tiszteletteljes köszönetét fogadhattuk azért a szolgálatért, melyet mindannyian teszünk, legyen szó bármilyen segítségről vagy egyszerűen arról, hogy férjeinket buzdítjuk a közmunkára.

Különleges volt a 225 éves református templomban tartani az unitárius konferenciát. Ahogy a református lelkész tréfásan fogalmazott: itt „két dudás egy csárdában”, a tisztelet és szeretet jegyében végzi szolgálatát. A két gyülekezet kapcsolata a 19. század végétől tart. Együtt az élet vize folyó partjainál, a hitbéli épülés jegyében, az Úr szolgálata nehezedik és nemesedik a gyülekezetek asszonyainak és férfitagjainak vállán. Az unitárius lelkészről, Márkus Hunortól megtudtuk, hogy a fogarasi gyülekezet 93, a nagyszebeni 64 lelkes és példaadó hívet számlál. A nehézségek ellenére nagy-nagy összefogással sikerül véghezvinni, amit elterveznek.

Ez évben zászlóink száma is gyarapodott. A vándorabrosz pedig négy új háromszöget kapott: Firtosváralja, Kadács, Medesér és Harangláb hozták el a működő nőszövetségek eme bizonyítékait. Konferenciánk közgyűlés részében visszapillantást nyertünk az elmúlt esztendőre: a 100 éves emlékünnepra, a jól szervezett homoródszentpáli konferenciára, a csapatépítő választmányi tré-

ningre, és arra hogy a Nők Világa kiadványunk immár 1200 példányban jelenik meg. A Lókodi Öregotthon támogatása is évről évre visszatérő feladatunk.

Minden együttlét egy olyan többletet nyújt, ami megerősít minket. Átala könnyebbek, boldogabbak, erősebbek és hittel teltebbek leszünk. Istentisztelet után mindannyian megérezhettük ezt az érzést. Mitől más ez a nap? – tette fel a kérdést ünnepi szónokunk, Ferenczi Enikő lelkész. Egy szívvel és egy lélekkel érezhettük, hogy ezen az UNOSZ-konferencián is megélhettük női mivoltunkat és az összetartozás erejét. Hiszen ez az esemény egyházközségeink munkájának és hitének bizonyítéka. Nagyszeben utcáin sétálva, az épületek harmóniáját figyelve méltó büszkeség dobogtatta meg szívünk, tudván, hogy magyar főépítész keze munkáját is dicsérik ezek a paloták. Vannak helyek, amelyek önmagukban szentek, és vannak olyanok, amelyeket mi teszünk szentté azáltal, hogy odamegyünk ilyen szép számban, mint ez alkalommal is. Alkalmunk volt felidézni, hogy milyen érzésekkel indultunk útnak, hogy olyan testvérekkel találkozunk, akikkel megoszthatjuk érzéseinket. Mi a legfontosabb? – hangzott felénk az újabb kérdés, és a válasz: rájönni arra, hogy mi a hivatásunk, és elgondolkodni azon, mi lett a mustármaggal, amelyet tavaly kaptunk a zsebünkbe. Ez alkalommal a szívünkbe kaptuk a következő magocskát: Isten mindannyiunknak különleges hivatást adott. Akkor leszünk boldogok, ha összhangba kerülünk az elhívással. Akkor tudunk szeretni, ha bennünk rend van, önmagunkat elfogadjuk és bízunk Isten irántunk való szeretetében. A szeretet ereje mozgat mindent, átalakít, jobba tesz. Szeretettel ki lehet hozni embertársainkból mindazt a jót, amit meglátunk bennük. Velünk is ez történt a prédikáció alatt: rábredhettünk arra, hogy bennünk is megvan mindaz a szépség, jóság és szeretet, amit a lelkész bennünk meglátott.

Az előadások során a szórványban élő unitáriusok életébe nyerhettünk bepillantást Koppándi-Benczedi Zoltán levélben fogalmazott gondolatai és Gyerkes Zsuzsanna lelkészek jóvoltából. Mindannyian érdeklődve hallgattuk az előadást a Hunyad, illetve a Szatmár, Szilágy, Máramaros megyékben levő hitéletről. A havonta egyszeri unitárius istentiszteleti alkalom kevés arra, hogy unitárius voltukat megélhessék. Tapasztalatuk az, hogy könnyű volt unitáriusnak lenni ott, ahol a többség is ezt a vallást gyakorolja. A nehézségek akkor jelentkeznek, ha valaki kikerül a tömb unitárius közegekből. A jobb megélhetés érdekében felvállalt helyváltoztatással más irányú felelősségek adódnak. Mindenek ellenére az összetartozás ereje szorosabb kötődéseket eredményezett az egyház és szórványban élő hívei között. A Székelyföldről elszármazott maroknyi székely így áll őrt, mint a szikla – erősítette meg bennünk a helytállás erejét a lelkész nő.

Fontos eseményre is készülünk. 2012 mérföldkő lesz a Nőszövetség életében, ugyanis néhány lelkes és bátor asszonytestvérünk gondolt egy merészet, és elvállalta, hogy megszervezi az unitárius, univerzalista, unitárius-univerzalista és más felekezeti nők második világtalálkozóját. Nagy Gizella tiszteletes asszony részéről hallhatunk rövid ismertetőt az ötlet születéséről és megvalósítási szakaszairól. A konferencia Marosvásárhelyen a Kultúrpalotában és a Bolyai téri unitárius templomban zajlik majd 2012. október 4. és 7. között.

Az UNOSZ rendes évi konferenciája mellett előadásokat hallgathatunk a hit–nevelés–család–karrier, illetve szociális, gazdasági és jogi témákban. Csoporttevékenységekre is sor kerül. Azért, hogy ne csak beszéljünk az összefogásról, egybehívunk mindenkit, mert ha meg akarunk valamit valósítani, elsősorban asszonyainkat kell mozgósítani. Egy indián ima szerint ugyanis, amikor mindenki feladja, akkor az asszony elkezd énekelni az Erő énekét.

Ideje hát nekünk is megmutatnunk, hogy együtt, egy akarattal, összefogva vagyunk erősek.

Szeretném megosztani a konferenciával kapcsolatos tudnivalókat is: Bejelentkezési határidő 2012. március 31. Jelentkezni a 0752–814379-es telefonszámon lehet Koppándi Évánál. Részvételi díj: családonként 150 lej, bejelentkezési határidő után 200 lej, 4 ágyas szállodai szobákban 150 dollár. Támogatásra pályázni lehet az ICUUW weboldalán kiírt pályázati űrlap kitöltésével. Részletes tájékoztató a www.icuuw.com webcímen található. Érdeklődni a szervezőknél, nőszövetségi elnököknél és a lelkési hivatalokban is lehet.

Hálás köszönetünket fejezzük ki a nagyszebeni nőszövetségnek és más felekezeti nőtestvéreinknek, hogy minket befogadtak, ellátásunkról gondoskodtak és szép élményekkel megrakodva, feltöltődve térhettünk haza.

A magyarság sorsa nemcsak a vallástól, hanem attól is függ, hogy tudunk-e egymásra odafigyelni, összefogni, hiszen most egymás segítésére, jó szóra és szeretetre van szükség.

Isten áldásával és segedelmével találkozzunk minél többen, jövőre Marosvásárhelyen!

Mérföldkő

Mátyás Erzsébet-Zita

2011. augusztus 27-e, Nagyszeben. Ezen néhány szó mindörökké emlékeztetessé, jobban mondva, felejtethetlenné írta be magát mindannyiunk szívébe.

2011-ben a nagyszebeni nőszövetséget illette meg az a magasztos feladat, hogy vendégül láthatta az Unitárius Nők Országos Szövetségének éves konferenciáját. A néhány hónap intenzív munka, majd az ezt megkoronázó zárónap, mérföldkővé alakította számunkra ezt az évet.

Az emlékezetekben keresve rátaláltam néhány ropant érdekes gondolatra: eszerint 2007-ben szökkent szárba a konferencia nagyszebeni megszervezésének ötlete. Az első kezdeményező lépést Bärbat Rodica, lelkes tagunk tette meg. Kevés bátorító, biztató visszajelzés jött erre a merész vállalkozásra, hiszen sok akadályoztató tényező zavarhatta meg a szervezés sikeres kimenetelét.

Ezért akkor és ott abbamaradt e kis gondolat kivitelezése... Abbamaradt, hogy majd évekkel később, hatalmasra kinőve magát, teljes pompával és befogadással tündökölhessen mindannyiunk előtt.

Bátran tehetjük fel azt a kérdést, hogy hogyan? Hiszen évekkel később is legalább annyi akadályoztató tényezőt számlálhattunk a szervezés gyümölcsöző kimenetele útjában. És mégis! Egyszerű a válasz: lelkiekben gyarapodtunk, ami erőt adott a szeretethez. Ennek jegyében mi mindannyian *szövetségre* léptünk: hoztunk magunkkal türelmet, reményt és nem utolsósorban kitartást. Ez pedig meghozta közös munkánk eredményét: nőszövetségeink csodálatos jelképe, a vándorabrosz ott díszelgett a templom szószékén, eszünkbe juttatva minden pillanatát az elmúlt hónapoknak. Hónapok, amelyek elárulják Neked, kedves Olvasó, hogy mennyire egyedülálló az ideje az eddigi konferenciázó évek között: első alkalommal szervez szórványgyülekezet ekkora méretű nőszövetségi találkozót; első alkalom, melyben unitáriusok és reformátusok együttes erővel működtek együtt →

→ a konferencia levezetésében. És íme! Micsoda találkozóznak lehettünk szemtanúi! Hányan énekelhettük az Unitárius Indulót, vagy záráskor Nemzeti Imánkat!

Gondban vagyok. Több soron keresztül próbálom szavakba önteni a nevezetes nap érzelmeit. Sikertelenül. Korlátoznak a szavak. „Nem lehet papírra írni, egyszerűen érezni kell.” Annyit viszont elmondhatok, hogy méltón hangzott el a „vándor abrosz” átvételekor Márai Sándor idézete és az ezt követő néhány szó: „»Lásd, szimatold a csodát, ott, ahol éppen van. Mindig a közelben van. Legtöbbször oly közel, annyira a kezéd ügyében, hogy egy életen át eszedbe sem jut kinyújtani utána a kezéd.« Legyen ez, úgy az idézet, akárcsak a mai nap megvalósulása teendőnk, de mondhatnám, kötelességünk csodás beteljesedése, munkátok öröme, elkövetkező napjaink büszkesége – más szóval: reményünk!”

Kedves Olvasó! Most már te is betekintést nyertél „munkánk” örömeibe. Láthattad a kis magot, melyből kirügyezt az ötlet, de legfontosabb, hogy megtudhattad a titkot, amellyel ezt ápoltuk. Emlékszel még? A szövet-

ségre lépés, amiről fentebb beszéltem? Légy te is részese ennek, szavaim által vagy saját cselekedeteiddel!

2011. augusztus 27-e, Nagyszében. Ezen néhány szó mindörökre emlékeztetessé, jobban mondva, felejtethetlenné írta be magát mindannyiunk szívébe.

Hálaadás után

Bálint Róbert Zoltán

Hálaadás napján mesebeli és valóságos Nagyanyák mosolygós arca foszlik fel szívem, emlékeim szakadozó ködében. Nagyanyák végtelen nyugodt arca, ahogyan örömmel nézik előttük játszó unokáikat.

Hálaadás napján Nagyapák vonulnak el előttem, megkérgesedett, megtöredezett tenyerükön hordják a föld áldását, békés, lassú a járásuk.

Hálaadás napján Ők jutnak eszembe, akik megélték világégéseket, sok általunk nem látott nyomorúságot, s mégis, ha rájuk gondolok, a megbékélést látom bennük. Talán tévedek, s nem így van. Én mégis hálát is látok szemükben: az életért, az emberekért.

Hálaadás napján jutott eszembe: A világ arra van berendezkedve, hogy elégedetlenné tegyen, hogy többet akarjunk. Szükségleteink, vágyaink végtelenek. S a körülöttünk felépülő világ is arra ösztönöz, hogy minél többet és minél jobbat akarjunk. Boldogságunk elérésének határa a végtelenhez van közelebb, mint a valósághoz. S ahogy egyre többet érünk el, úgy kell még több. Pedig a fejlődés, az egyre több álmod lehet meg, hogy ma lehetőségünk van

világszerte látni a habzsoló jólétet és a szorongató nyomorúságot is. Látjuk azt, hogy a világon élnek jobban, sokkal jobban, mint mi, de élnek elmondhatatlanul nagyobb nyomorban is, és vannak helyek, hol a szelet kenyér kincs, s a pohár víz élet.

És mégis, az ember nem azért ad hálát, mert nincs nyomorban, hanem azért siránkozik, mert jobbat szeretne. Az elégedetlenség állampolgárai vagyunk. Ez visz előre, de ez is nyom erkölcsi fertőbe. Ez ösztönöz többre, de ez rombolja bennünk a lélek békéjét.

Hálaadás napján is elmerengek hát azon, hogy még mennyi mindent szeretnék és várok az élettől, még mennyi mindent akarok, mennyi álmom és reményem van. És ahogy ezt teszem hálaadás napján, elvonulnak lelkemben legszebb emlékeim, napfénybe burkolózva. Barátok arca, kikkel nemcsak kenyeremet, de lelkemet is megosztottam. Kedves emberek, kinek kezét megfogtam, akikhez magányomban oda bújhattam. Kik úgy voltak és vannak most is velem, mint a falat kenyér, a tiszta, életet adó levegő.

És hálát érzek derűs szemű nagyanyánkéért, megbékélt nagyapánkéért,

a hálát adni tudó előttünk járókért.

És hálát érzek a mesékért, a szépért, az oly gyorsan elillanó, de mégis ott levő békességért. És hálát érzek a mindennapi kenyérért, anyám aggódásáért, apám tisztességéért, feleségem szeretetéért, gyermekeim kacagásáért, jó és igaz, emberséges emberekért, akikkel utam során találkoztam.

Mert hálaadás ünnepén, és most hálaadás ünnepe után is rá kell döbennem: ha nem tudok néha megállni és az Istentől, az élettől, az emberektől kapott szép pillanatokat megcsodálni, az áldást megízlelni, és benne megfürödni, csak rohanó lesznek évtizedek botlasztó útjain, aki kifáradva és megtörve fog megérkezni a semmibe.

Hálaadás napja után is jó megállni, és elgondolkozni: Nem csak öröm és mosolygás volt az életem, de mégis tudok hálát adni. Igen, voltak és lesznek nehéz és áldatlan napok, volt és lesz még gyász és sírás, volt és lesz megtöretés és megaláztatás, meg nem értettség és szomorúság, voltak és lesznek hitvány, lelketlen, bántó emberek. S mégis jó, lehet és kell hálát adni. A szépet így tenni még szebbé. A ritka percek áldását így tenni még értékesebbé. Drága, element emberek emlékéért így felidézve még tovább őrizni.

Hálaadás ünnepe után Te még így gondolod-e?

A bőség kosarai

Pálffy Tamás Szabolcs

„Még nyílnak a völgyben a kerti virágok, / Még zöldel a nyárfa az ablak előtt” – idéztem marosszentgyörgyi templomunkban Petőfi Sándor *Szeptember végén* című verséből Őszi Hálaadás ünnepén. A megyeközpont melletti nagyközség magyarsága idén szeptember végére várja nemzeti költőnk főtéri mellszobra megjelenését. Unitárius kórusunkkal ezt nagy nyilvánosság előtt is kifejeztük *A költő visszatér* kezdetű ének színpadra vitelével és egy rögtönzött szoborállítási igény felméréssel. A forradalmár költő huszonevésen írt (*A XIX. század költői*) arról a folytonos küszködésről amelynek eredményeként mondhatjuk: „megálljunk, / Mert itt van már a Kánaán!”

Petőfinek köszönhetjük a „bőség kosara” szóképet, amely Marosszentgyörgyön és Nagyernyében is arra készítette a keblitanácsot, hogy Őszi Hálaadás ünnepére elkészítsék a bőség kosarát. Mi kerülhet e kosárba egy városias jellegű egyházközségben, ahol a tagok döntő többsége tömbházlakásban lakik, szerencsés esetben szülőfalujában rendelkezik kerthelyiséggel? Földi javak, úgymint: paradicsom, krumpli, fehér és csípős paprika, fehér, vörös- és fokhagyma, murok, fekete retek, vineta (törökparadicsom), uborka, paszuly, csökcukorica, dísztok, alma, körte, többfajta szőlő, dió, csipkebogyó. Keblitanácsos asszonyaink ünnep szombatja délután gyülekeztek patyolatista templomunkban, ők készítettek el a bőség kosarát, és áhítatos mozdulatokkal helyezték el az Úr asztala előtt. Engedtünk a csábításnak, a szemet gyönyörködtető látványnak, és képileg is rögzítettük a bőség kosarait: fő- és oldalkosár, nemrég kialakított gyülekezeti „fogadónkban” még a frissen barnára festett, kovácsoltvas adventi koszorútartónak is őszi hálaadó szerep jutott: négy gyertya helyett krumpli, „gogos” paprika, hagyma, szőlőgerezd, csökcukorica, paszuly került rá és indás díszítés, amely szép szívű, szép lelkű figyelmes unitáriusaink munkáját dicséri. Miközben kora este az ünnepre méltóan előkészített templomból „lefele” tartottunk, hitvestársam, Anna Mária így szólt: „Biztos Nagyernyében is lesz bőségkosár.” Másnap megtudtam, hogy volt bizony és nem is akármilyen!

Mi a célkitűzése egy ilyen híradásnak, amely az Őszi Hálaadás ünnepén templomainkban elhelyezett bőség kosarát helyezi a figyelmes Olvasó elé?

Elsősorban az, hogy (utólagosan is) hálaadó érzéket, belátásokat fakasszon: mennyi mindenért kell hálát adnunk mennyei Szülőknek! Volt, aki azt mondta ünnep szombatja délutánján: „Úgy örvendek, hogy kitakaríthattuk a templomot, hogy szépek a virágok, hogy holnap úrvacsorát vehetek! Úgy örvendek, hogy fiaim dolgoznak, a menyeim segítenek a sütésben, főzésben, unokáim szépen növekednek, hogy a tiszteletes úrral és asszonnyal olyan jól tudunk beszélgetni! Szép ez az ünnep!” Örömmel hallgattam vallomását, és vettem át az ünnepi szolgálatot gazdagító ihlet-többletet.

Őszi Hálaadás ünnepén a bőség kosara templomi látványa is segített minket unitárius templomainkban, Marosszentgyörgyön és Nagyernyében, hogy a kevésért is, a többért is szívből fakadóan tudjunk hálát adni úrvacsorázó közösségeinkben.

Záróakkordként Petőfi szóképe ihlet: jó lenne, ha a bőség kosara minden Istent szerető, az embertársat tisztelő, szorgalmasan munkálkodó, szívből hálát adó Isten gyermekének megadatna!

Testvércapcsolat Sáfára-Díj

A bözödi unitárius egyházközség tisztelettel hozza az Unitárius Közlöny olvasói tudomására, hogy:

Zsemberowsky Márta, az egyházközség testvérgyülekezete, a Jacksonville-i uni-

tárius univerzalista egyházközség tagja, a két gyülekezet közötti kapcsolat építésében és ápolásában elért eredményeiért, elhivatott munkájáért 2011-ben elnyerte az Unitárius Univerzalista Testvércapcsolatok Tanácsa által adományozott „Testvércapcsolatok Sáfára” kitüntést. Az egyházközség vezetősége is köszönetét fejezi ki a kitaró és elkötelezett munkáért. (Fazakas Lajos Levente)

Bölönben zajlott az idei Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia

Popa Ilona

Mi zajlott 2011. augusztus 25–28. között? Szerencsen megszervezték az Országos Csokoládé fesztivált, Sárospatakon a Doktorandusz tábort, Békéscsabán a lecső-fesztivált, Marosvásárhelyen a Félsgiget-fesztivált, de mindezek jelentéktelenek voltak annak a több mint 220 fiatalnak, akik részt vettek az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet által Bölönben szervezett XXXV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencián.

Konferenciánk idei témája *Hagyomány és haladás (Tegnapom holnapja)* volt.

Csütörtök délután, a rendezvényt nyitó istentiszteleten, a szolgálatot Pitó Attila tarcsafalvi lelkész végezte. A nyitó ünnepély keretén belül került sor a bölöni fiatalok néptánc-előadására, majd a tábortűz mellett örvendeztünk az új találkozónak.

Az előadások sorát péntek délelőtt Székely Kinga Réka homoródszentpéteri unitárius lelkész nyitotta meg, aki *Öntudatos unitárius fiatalok: voltak, vannak, lesznek?* kérdésre próbált választ adni. Előadásában felhívta a hallgatóság figyelmét a vallásosság és az öntudatos egyháztagság fontosságára.

Elődeim nyomában – Gyakorlati tudnivalók a családfakutatásról volt a következő előadás címe, melyben Lakatos Sándor székelykeresztúri lelkész-vallástanár a családon belüli kapcsolatok erősítésére hívta fel a figyelmet, valamint gyakorlatiasan, saját életéből vett példákkal alátámasztva rámutatott, hogyan és miért fontos az egyénnek ismerni saját családja múltját.

Az előadások sorát három kiscsoportos beszélgetés követte: Farkas Wellmann Endre költő, *Egy kis irodalomtörténet*, Rácz Norbert kolozsvári lelkész, *Miért egyletezem?*, Tőkés Lóránt kissolymosi lelkész, *Hagyományos*

élet mindennapjainkban címmel beszélgettek a hallgató-sággal saját történeteik, szakmai tapasztalataik alapján.

A délután folyamán kézműves- és sport-tevékenységek, valamint a Protestáns Teológiai Intézet és az Erdélyi Mentőcsoport bemutatói zajlottak. Este a bölöni temp-lom csendjét a Fűszál együttes zenéje törte meg.

Szombaton reggel *Egyletezzünk!* – kerekasztal-be-szélgetésre került sor, melynek meghívottai az ODFIE korábbi elnökei voltak: id. Bartha Alpár fiatfalvi lelkész, Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész, az Erdélyi Uni-tárius Egyház közügyigazgatója, Rácz Norbert, valamint Szabó László szindi lelkész. A moderátor Tőkés Lehel, az ODFIE társelnöke volt.

A kötetlen beszélgetés során a meghívottak saját egy-letes tapasztalataikat, történeteiket mesélték el, kiemelve, hogy ők sem voltak jobbak a mai fiataloknál. A beszélge-tés végén Szabó László bemutatta az augusztus 20-i ün-nepélyen átvett „Kisebbségért Díj” Külhoni Magyarsá-gért Tagozata kitüntetését, mely méltó elismerése az Ifjú-sági Egylet 111 éves történetének.

Szócsné Gazda Enikő sepsiszentgyörgyi muzeológus a hagyományok fontosságára hívta fel a figyelmet. *Népi szokásaink egykor és ma* című, vetítettképes előadásában régi magyar hagyományokat mutatott be, azok kialaku-lásáról, jelenlegi helyzetéről beszélt.

Délután az egyházkörök és választmány képviselői-nek csapatai között zajlott egy összetett műfajú vetél-kedő. Vasárnap a zárás, a búcsú napja volt. A záró isten-tisztelet alkalmából Szabó László végezte a szószéki szol-gálatot, valamint a kopjafaavató ünnepélyen Rácz Mária kolozsvár-belvárosi unitárius segédlelkész mondott be-szédet. Rendezvényünket megtisztelte jelenlétével Bálint Benczédi Ferenc püspök is. Vele együtt vonhattuk le a leplet a templom kertjében arról a kopjafáról, amely azt jelzi, hogy 2011. augusztus 25. és 28. között Bölönben zajlott a **XXXV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia**, amely számunkra fontosabb bármilyen más rendez-vénynél, és amelyen az elhangzott előadások, istentiszte-letek rendre az erdélyi magyar kultúra és az Istenben való hit elválaszthatatlan kapcsolatát sejtették.

Tíz nap vadon

Gergely Noémi

Tíz nap vadon... Legalábbis így gondoltuk, amikor megérkeztünk szeptember elsején Szovátára, az Outward Bound székhelyére. Azt tudtuk előre, hogy az egyesület csapatépítéssel foglalkozik, de mindezt sport és természetközeli formában, sok játékkal fűszerezve. Azt is tudtuk, hogy a program nem akármilyen ezúttal. Lesznek külföldiek: törökök, portugálok, magyarországiak, különböző kultúrák, akikkel majd közös nevezőre kell jutni. Még azt is tudtuk, hogy lesz egy-két túra a programunkban. Azt viszont senki sem mondta el nekünk, hogy tíz napig folyamatosan sátorban fogunk lakni. Ezzel a tudattal pedig szkeptikusan vágtunk neki a tíznapos tábornak.

Lassan felfedeztük, mi egyletes szemmel odaérkezők, hogy nem is nagyon különbözik az Outward Bound-os szervezés a mienktől, így hát próbáltunk minél többet magunkba szívni és tanulni, végre egy kicsit résztvevőnek lenni. Így hát mi lettünk azok, akik nehezen keltek, félve kapcsolódtak be eleinte mindenféle tevékenységekbe, még a reggeli tornába is, és sandán néztek egymásra, sokatmondó tekintetekkel, amikor a szervezőknek fura elvárásai voltak. Természetesen a tíz nap végére ez már mit sem számított... addigra már rengeteg kilométer került a hátunk mögé.

Már az első napokban szembe-sülni kellett azzal, hogy a saját határaid átlépése a legnehezebb. Egy könnyed kis biciklitúrával kezdtük egy közeli kis mezőig. Az út viszont nem csak azért volt viszontagságos, mert „enyhén” hegyes volt és nagyon köves, hanem azért is, mert a csomagjainkat magunknak kellett vinni, vagy mert figyelni kellett az olyanokra is, akik esetleg nem tudtak kerékpározni – és ez, még egy kissé széthúzó csapattal nem egyszerű dolog. Aztán eljött az első éjszaka is, amikor nem csak, hogy „kint” aludtunk, de központon is kívül, a hegyekben, erdő között. Első ilyen élménynek viszont hatalmas volt: egész éjszaka tüzet őrizni, hogy meglepetés

vendégnek egyetlen állat se érkezzon, és megtanulni, hogyan is kell tűzhelyet előkészíteni és rendben hagyni, vagy fekvőhelyet sátorlapból építeni, vagy például azt, hogy az ételt milyen messze és milyen magasan kell a táborhelytől tartani. És ez még csak a kezdet volt.

A lényeg még csak ezután következett. Háromnapos túra a Nagy-Mező-havas 1777 méteres csúcsáig és vissza. Ez már gyalog történt, és sokkal több előkészülettel járt. Meg kellett tanulni térképet és iránytűt használni, mert a csoport magát vezette, a táborvezetők csupán felügyelőként voltak jelen. Meg kellett tervezni, milyen élelmiszert kell magunkkal vinnünk, és azt is, hogy ki és mit fog ezekből főzni, illetve hogyan. Ezenkívül még rengeteg felszerelést is magunkkal kellett vinni a szállás kialakítására, favágáshoz, főzéshez, tálaláshoz. Ezt mind a saját csomagunkon felül, el- és leosztva indulhattunk neki az útnak.

Hogy hogyan jellemezném? Hosszú, fárasztó, nehéz, kényelmetlen, ijesztő, de felemelő, közösségépítő, élménydús, bátorító, barátságkova-csoló, hangulatadó, megható és biztonságot nyújtó. Három nap alatt, amíg felmáztunk az 1777 méteres csúcsra és visszatértünk a szovátai központba, egy megnevezhetetlen csodálatos élményben volt részünk, ami miatt holt fáradtan visszaérve is tudtunk még tovább ébren maradni csak azért, hogy arról beszéljünk, ami a „vadonban” történt. A beszélgetések a tűz körül, a játékok, az eltévedés, a közös séták, a finom vacsorák és természetesen azok a közös történetek, egy-egy elszólás, amit azóta is emlegetünk. Ilyen vegyes érzésekkel estünk be, szinte szó szerint, a tábor helyszínére a három nap után.

Ami pedig ezután következett,

már csak ráadás. Kötélkertes élmények, még több csapatépítő játék és tutajkészítés. Ezt a tutajt ki is próbálhattuk egy hosszú délután alatt Szovátán, a Piroska-tavon. Az pedig, hogy nem is volt meleg aznap, és még egy kis napsütés sem tette kényelmesebbé a fürdözést, egyáltalán nem

számított már. A csapat sziporkázott. Egymásra hangolódva minden idők leges-legjobb tutaját készítettük el, melyhez mérve a filmbeli Fekete Gyöngy csak egy kis egyszerű bárka-legalábbis szerintünk.

Tíz nap vadon... amit bármikor újramezdenénk, még akkor is, ha tíz napot sátorban kell aludni, vagy hosszú kilométereket kell gyalogolni nehéz táskákkal a hátunkon. Egy ilyen helyen a természet tényleg összekapcsolt és összekötött mindannyiunkat, kulturális vagy etnikai hovatartozásra való tekintet nélkül. Még a nehéz nyelvi különbségeket is sikerült átvészelnem. Szintén megmagyarázhatatlan, hogy két ember, aki nem is beszélt közös nyelvet, szinte testvérként értette meg egymást. Ezt végignézni és ennek mind részese lenni, életre szóló élmény. A természet mindig rejteget valami olyant, amit nem lehet elmondani de megsejteni igen. Hallgatni kell egy kicsit és merni. Merni átlépni a napi kényelmesből, hogy ősi, mégis egyszerű titkokat fedezzünk fel újra és újra, nemcsak arról ami körül vesz, hanem egymásról és magunkról is. A barátságról és a szeretetről. Arról, hogy fontos vagy valahol és valamiért. Mindenkiért és magadért.

Énekléssel barátkozva

László Izabella

Messze utaztunk. Határon túl, de határtalanul. Szeptember 2–4. között Lakiteleken jártunk ODFIE-s barátainkkal, de rajtuk kívül ott voltak az EMI, IKE, IKSZ, Fidelitas és a cserkészek tagjai is. A tábor célja az volt, hogy a Magyar Ifjúsági Tanács tagszervezeteinek tagjai jobban megismerhessék egymást, belelássanak egymás munkájába és tevékenységébe.

A megnyitó után – jó egyletes szokás szerint – kiültünk énekelni, szórakozni. Eleinte kicsit furcsálltak, hogy ennyire felszabadultak voltunk, de a gitárszó a többieket is odavonzotta, és együtt daloltunk tovább.

Szombat délelőtt négy kiscsoportos beszélgetés közül lehetett válogatni: formális és nem formális nevelés, kultúra és közművelődés, szabadidős, sport és szórakoztató tevékenységek, illetve ifjúságpolitika és érdekvédelem voltak a témák. Én a *Formális és nem formális nevelés* témát választottam. A beszélgetést játékkal kezdtük, ismerkedtünk egymással és az olyan idegen rövidítésekkel, mint az IKSZ, RMCSSZ stb. Ezután összeírtuk a formális és nem formális oktatás előnyeit és hátrányait, bemutattuk saját szervezetünk oktató jellegű tevékenységeit, és összehasonlítottuk ezeket. Zárásként egy utolsót játszottunk, kifújtuk magunkat, és kezdődhetett a buli!

Uszodába mentünk, ahol kényelmetlen, vicces úszósapkákat kaptunk, de ennek ellenére itt is jó hangulatot teremtettünk. Vacsora következett és a várva-várt tábor-tűz, ami hosszan belenyúlt az éjszakába.

Vasárnap rövid istentisztelettel zárult a tábor. Összecsomagoltunk, még egy utolsót kávéztunk, énekelünk, és irány haza! A buszon már csendesebbek voltunk, mindenki pihenni próbált, és közben arra gondolt, hogy milyen jó volt eltölteni egy ilyen tartalmas hétvégét együtt, barátainkkal és azokkal, akiket akkor megismertünk.

Faludyfeszt

György Gyöngyvér

Szeptember 6. és 10. között került megrendezésre Gyergyóalfaluban a Faludy György Irodalmi Fesztivál, amelyet az Antropocentrum kulturális egyesület szervezett a Sövér Elek Iskolaközpont diákjainak közreműködésével. Az ötnapos rendezvényen rengeteg mindent lehetett megtanulni íróktól, színészekről, újságíróktól. A fesztivál minden napján valami érdekesség, meglepetés várta a jelenlévőket. Irodalom, zene és színházi előadásokat is láthattak, hallhattak az érdeklődők.

Az irodalom terén megismerkedhettünk Rafi Lajos gyergyószárhegyi

költővel, aki bádogosként keresi megkenyerét. A költővel Farkas Wellmann Endre beszélgetett az irodalomról és a költészetéről. A beszélgetésből sokat tudhattunk meg a költő életéről és gyermekkoráról. Továbbá Bálint Tamás, Márkus András és Király Zoltán

költészetéről és verseiről is hallhattunk a Fesztiválon, ugyanis mindhárman részt vettek a Faludyfeszt programján. Ezenkívül Márkus Barbarossa János is megosztott velünk néhány igen értékes emléket Faludy Györgyről, a fesztivál névadójáról, valamint Nemes Nagy Ágnesről és Pilinszky Jánosról is tartott egy-egy előadást az első napon.

Kolozsvári Barátok Band néven jött létre a tavalyi Faludyfeszten az az egyetemistákból, egyletesekből álló

zenekar, akik az idén is megörvendeztetek jelenlétükkel és igen színvonalas előadásukkal: megzenésített verseket adtak elő, nem kis örömmünkre. Bagossy Norbert és Bagossy László koncertjén is részt vehettek az érdeklődők, de Orbán Ferenc zenés előadását is érdemes megemlíteni, hiszen műsora maradandó emlék lesz szerintem minden résztvevő számára.

A Figura Színház Studio színészeinek előadásában megtekinthettük *A téboly hétköznapjai* című előadást, mely a jelenlévők tetszését igencsak elnyerte. Emellett még Mihály Alpár Szilárd színművész *Bösendorfer* című előadásán is részt vehettünk, ahol néhány jelenlévő szemében megjelent egy-két aprócska könnycsepp. Mindezekon kívül még szövegmondó, valamint csoportos irodalmi vetélkedőre is sor került.

A Fesztivál utolsó napján pedig a kultúrház udvarán lévő Aranymadarat gyújtottunk tábor-tűzhöz méltó lángra, amely szintén emlékezetes pillanat lett mindannyiunk számára.

Reméljük, jövőre is hasonlóan élménydús rendezvényben lesz részünk

Diagnózis

– Mi a bajom, doktor úr? – kérdezi a páciens.

– Túl sokat hajkurássza a nőket, nem fog sokáig élni! – felel a doki.

– De hát fiatal vagyok, bírom, és a feleségem nem tudja!

...! – adja meg a magyarázatot a diagnózishoz az orvos.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	→
13					14				15			
16			17				18	19		20	21	
22						23			24			
25			26					27		28		
29		30			31	32	33	34	35			
36					37				38		39	
40					41				42			43
44												

Vízszintes: 1. A poén első része. 13. Az ilyen ügy a törvényszéken zajlik. 14. Nehéz fém. 15. Egész darabja. 16. Román Anna. 17. Csodás történet. 18. Felső végtag. 20. Caragiale hősnője. 22. A szem ideghártyája. 23. Cicoma. 25. Regényszerző. 26. Kurta. 27. Verni kezd! 28. Liftesfiú. 29. Bizalmasan: zaci. 35. Máramarosi. 36. Horgászok által használt fém. 37. Hasad. 38. Nagy mesemondónk személyneve. 40. Új csillag. 41. Tamási személyneve. 42. Tömbház. **44. A poén második része.**

Függőleges: 1. Gyártelep. 2. Nagyjavítást végez. 3. A szerelmi költészet műzsája volt. 4. Ivari jelleggel kapcsolatos. 5. Lopó. 6. Hidrogén-klorid. 7. Francia Forma 1-es autóversenyző. 8. Bágyad, hervad. 9. Hektométer. 10. Szaglászerv. 11. István királyunk apja. 12. ... király, Lalo operája. 19. Koagulálódik a vér. 21. Őszi eső jelzője. 24. Abcúg! 26. Moldvai város. 28. Balkezes. 30. Pénz, argóban. 31. Bonyolult rendszerek grafikus ábrázolása. 32. Nem dolgozó méh. 33. Gondoz. 34. Muzsika. 39. Barázdabillegető. 42. Bór és kén vegyjele. 43. Kilométer.

Két rövid vicc

1. Mire hasonlít a legjobban a rendőr?

– Az emberre. ...! (A poén a rejtvényben.)

2. Hogy hívják a zöld csuhás szerzetest?

– ...! (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. Az első vicc poénja. 14. Udvarias.

15. Házbérelő. 16. Pára.

17. Valamire szegeződik a fegyver. 19. A vese orvosi neve (REN). 20. Hasek

hőse, a derék katona. 21. Régi írástudó. 23. Kerül. 24. Arad megyei település. 28. Harci mén. 30. Áradat. 31. A nagysánc jele a sakkban. 32. Tisztelettel bámul. 34. Balkáni étel. 36. Ádáz gyűlölettől fűtött. 39. Keresztlányunk apja. 42. Dönt a bíró. 43. Falusias női név. 44. Festékfajta. **46. A második vicc poénja.**

Függőleges: 1. Engedély nélkül távozik a börtönből. 2. Rabot bilincsben a tárgyalóterembe vivő. 3. Watt gépét hajtotta. 4. Vékony bőrcsík. 5. A szél közepe! 6. Áraszt. 7. Rostnövény. 8. A nőnemű szülőhöz húzó. 9. Ilyen a kas a nótában, amelyikből kiesik a pulykakakas. 10. Élőlény. 11. Település Békés megyében, Magyarországon. 12. Bútormárka. 13. Vél. 18. Tarkó része! 22. Umberto ..., olasz író. 25. Menekül. 26. Nemzetközi Olimpiai Bizottság, röviden. 27. Csomagolóeszköz. 29. Íme. 32. Ruhartozék. 33. Régi török súlymérték. 35. Fizetés. 37. ... Lajos, magyar színész volt. 38. Lócsemege. 40. Szaglászerv. 41. Női hangnem. 43. Skálahang. 45. Szamár mondja.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette.

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitarius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő
Sándor Krisztina médiareferens

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitarius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Tódor Csaba Beszélgetés Istennel

Évekkel ezelőtt ajándékba kaptam feleségemtől Neale Donald Walsch: *Beszélgetések Istennel* című könyvének egyik kötetét, amelyet nagyon sok ideig az íróasztalomon tartottam és bele-beleolvastam. A szerző lenyűgöző módon beszél Istenről, a vele megélt kapcsolatáról: „Nem szükséges tökéletesnek lenned ahhoz, hogy a tökéletességről beszélj. Nem szükséges tökéletes tudás ahhoz, hogy tökéletes tudásról beszélj. Nem szükséges elérned az evolúció legmagasabb fokát ahhoz, hogy az evolúció legmagasabb fokáról beszélj. Csak légy őszinte. Légy őszinte, minden igyekezetteddel. Ha szeretnéd meg nem történné tenni mindazokat a »károkat«, amiket véleményed szerint másoknak okoztál, akkor mutasd ki a cselekedeteiddel. Tedd meg, amit megtehetsz. A többi megtörténik.”

A fent idézett gondolatmenetet összegegyeztethetőnek tartom Tódor Csaba személyiségével. Csaba beszél és ír, állást foglal és határozottságának ad hangot, szóban és tettben:

Tódor Csaba *Beszélgetés Istennel* címet viselő, harmadik megjelenő kötete is arról tesz bizonyosságot, hogy a szerző új horizontokat nyit meg és sajátosan éli meg a gyülekezeti lelkészséget. Számára a megtapasztalt és megértett isteni igazság nem maradhat meg csak a vasárnaponként elhangzott prédikációkban. A szó elszáll, az írás megmarad értelmében lejegyzti a különböző alkalmakkor elmondott beszédeit.

Ez a könyv az igazságról szól. Nem a szerző igazságáról, hanem Istenéről. Meglátásai és kijelentései sokszor élesen hasítanak bele a mindennapok világába. Mondatai mögött ott vannak a vallásos ember ítéletei is. Érdekesnek tartom megemlíteni, hogy bár a legtöbb alkalommal az Istennel való kapcsolatunk határait szinte a végtelenségben rajzolja meg, mégis vannak élethelyzetek, amikor korlátok közé szorítja hitünk kibontakozási lehetőségeit. Unitárius vallásosságunk alapjait mélyen értelmezi, de ugyanakkor érzékelhetően fellelhetők beszédeiben azon szélesebb világnézetek, melyek azt fejezik ki, hogy nem lehetünk az igazság kisajátítói.

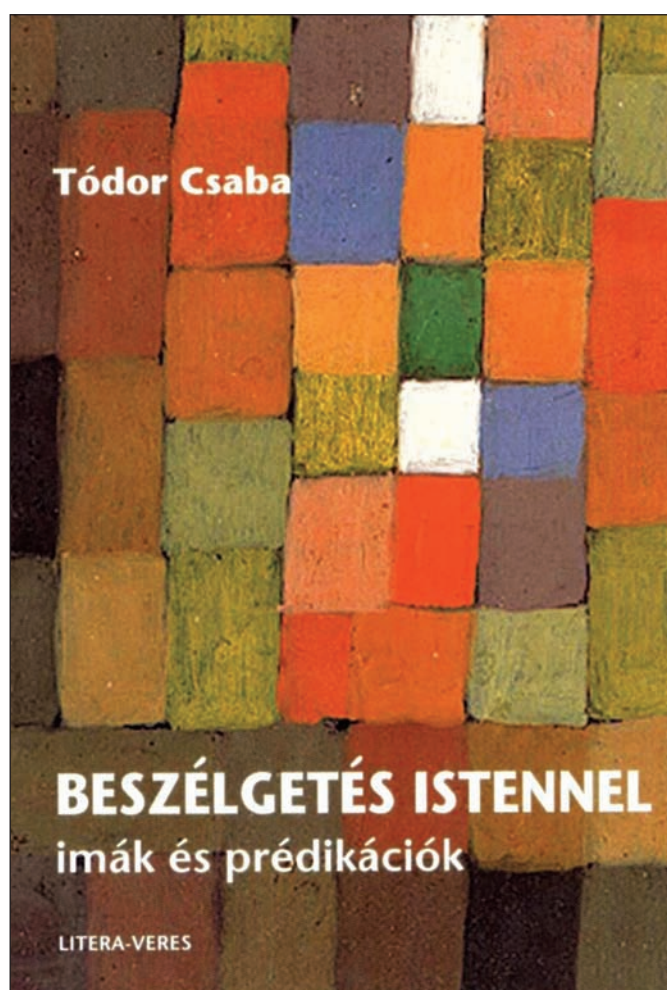
A kötet 62 általános, 6 temetési beszédet és 28 imát tartalmaz, valamint a néhai Kiss Ákos recsenyédi lelkész koporsója mellett elmondott búcsúbeszéd eredeti változatát.

A szülőföld iránti ragaszkodás, az otthon és a család iránti felelősség mélyen fogalmazódik meg a beszélgetésekben. Nagyon szépen beszél a fészekrakásról, az otthonteremtésről: „Szállnak a hitek az utcákon...” A fiatalok helyzetét és szerepét is megszólaltatja.

Mindennap lehetőség adódik, mindannyiunk számára, beszélgetni Istennel. És ezek a beszélgetések életünk sajátos állomásai lesznek, ahonnan mindig van elindulás. „Amikor megtörik egy ember a nagy változások súlya alatt, nem azt jelenti, hogy minden végleg elveszett, csak valami átalakul. Az újrakezdés lehetősége még mindig ott van. Lehet, hogy esztendőök kellenek, hogy újra visszatérjünk önmagunkhoz.”

Szeretettel ajánlom minden kedves Olvasónak ezt a könyvet.

Simó Sándor

Lapszámunk szerzői: **Andrási Benedek** oktatásügyi előadótanácsos, aligazgató (Szekelykeresztúr), **Andrási Erika** gyógypedagógus (Szekelykeresztúr), **Butyka Anna** tanár (Kolozsvár), **Dimén Csilla Júlia** énekvezér (Alsófelsőszentmihály), **Fazakas Lajos Levente** lelkész (Bözöd), **György Gyöngyvér** diák (Gyergyóalfalu), **László Izabella** diák (Kolozsvár), **Máthé Sándor** lelkész (Brassó), **Mátyás Erzsébet Zita** egyetemi hallgató (Kolozsvár), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Popa Ilona** diák, ODFIE-társelnök (Magyarsáros–Kolozsvár), **Simó Edmund** nyugdíjas (Sepsiszentgyörgy), **Simó Melinda** pszichológus (Homoródjánosfalva), **Simó Sándor** lelkész (Homoródjánosfalva), **Szabó László** lelkész (Szind–Kolozsvár), **Székely Kinga Réka** lelkész, ULOSZ-elnök (Homoródszentpéter).